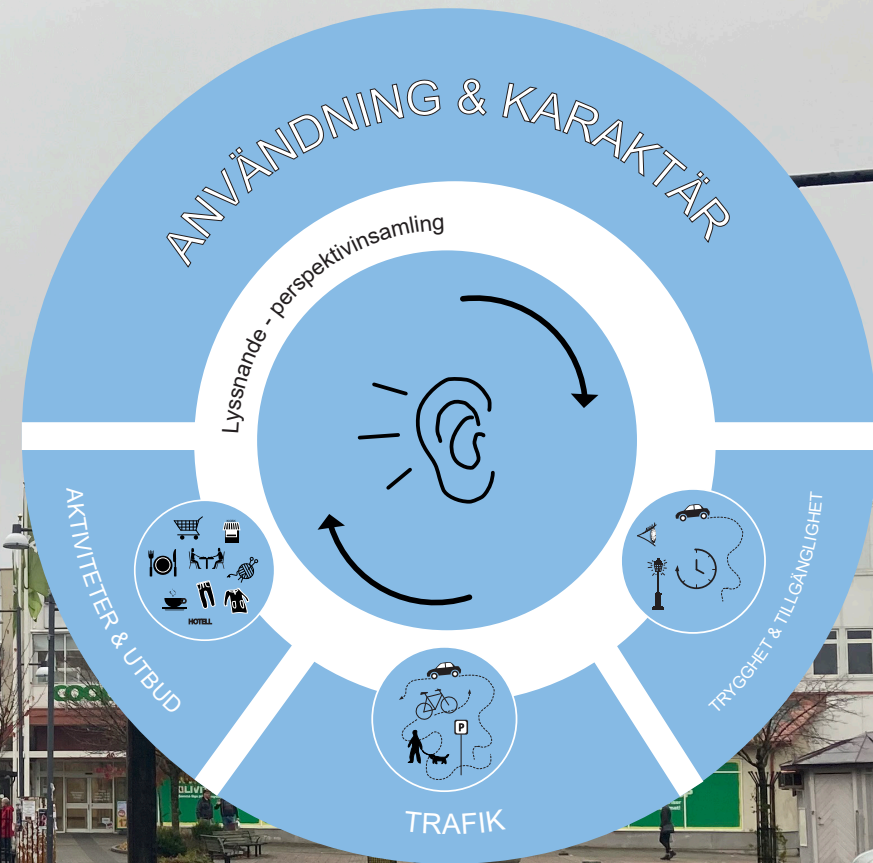




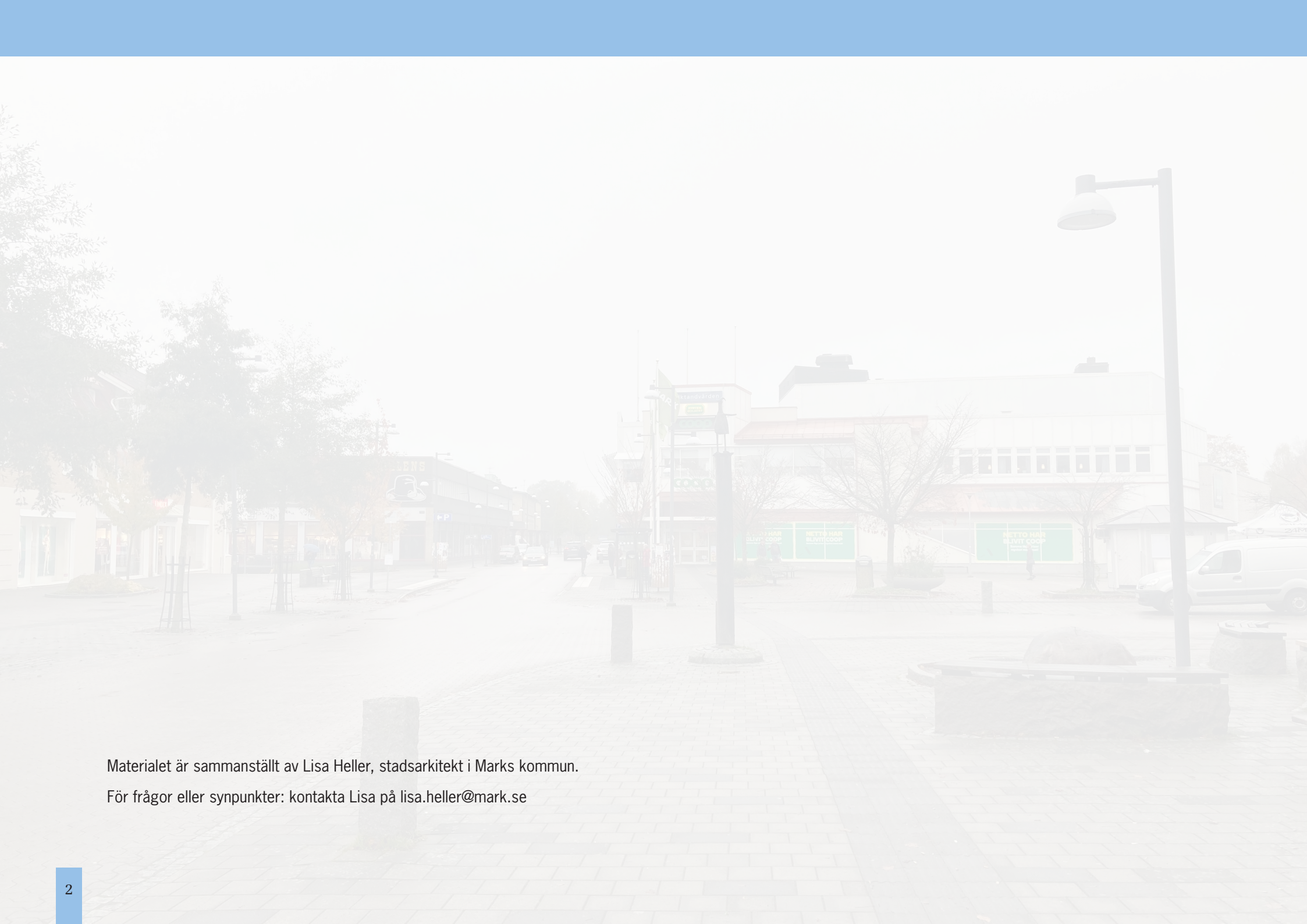
Mark



PERSPEKTIVSAMMANSTÄLLNING

Målbild Kinna centrum 2030

Version 18.03.2021



Materialet är sammanställt av Lisa Heller, stadsarkitekt i Marks kommun.

För frågor eller synpunkter: kontakta Lisa på lisa.heller@mark.se

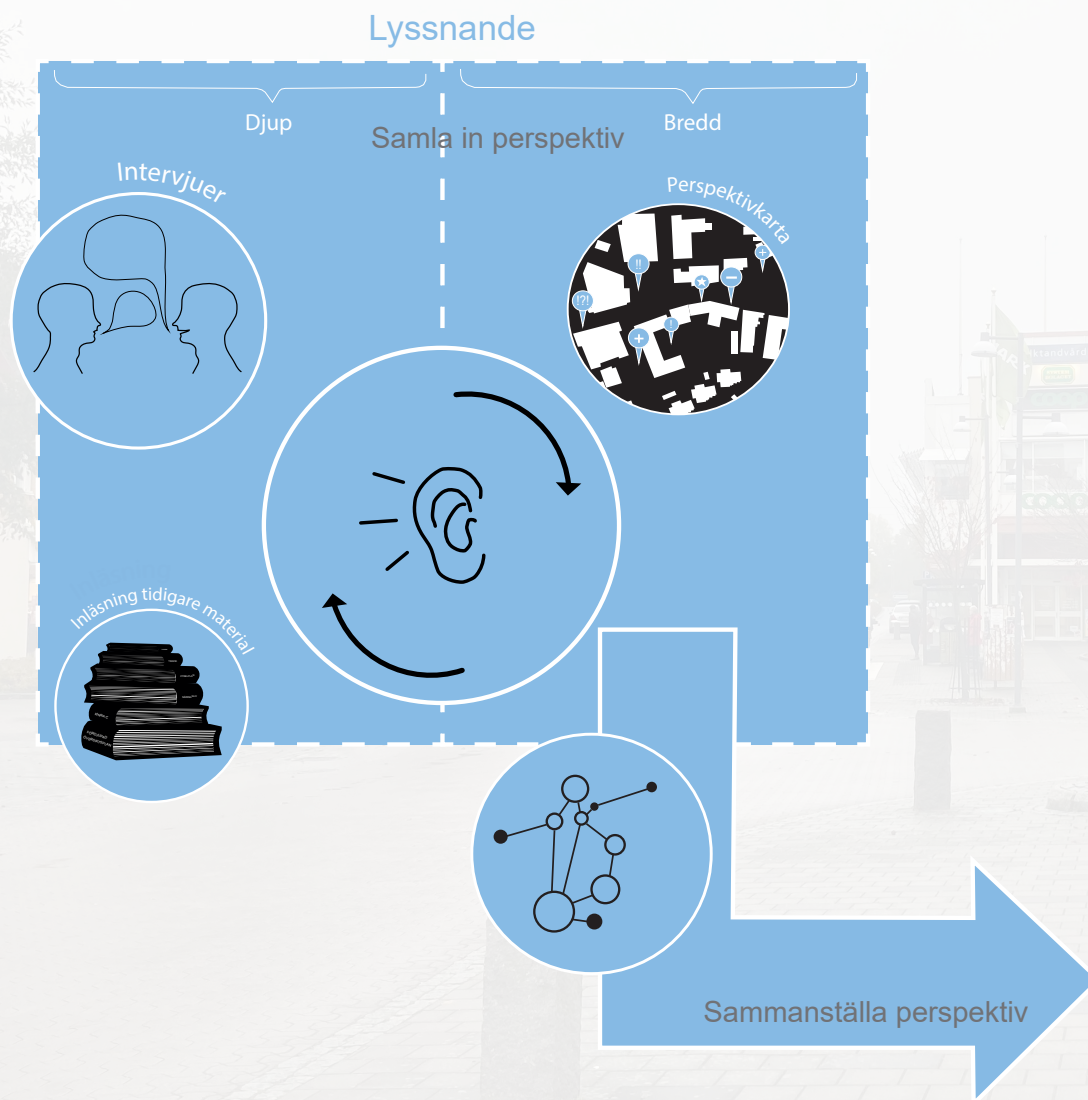
INNEHÅLL

| | |
|---|----|
| Perspektivsammanställning - Målbild Kinna centrum 2030..... | 4 |
| Varför gör Marks kommun det här?..... | 5 |
| Dialogprocess..... | 6 |
| Vad är ett perspektiv?..... | 7 |
| Metoder för perspektivinsamling..... | 8 |
| Perspektivinsamlingen: räckvidd & engagemang..... | 9 |
| Temaområden..... | 10 |
| Användning & karaktär: sammanställning..... | 11 |
| Användning & karaktär: citat..... | 13 |
| Trafik: sammanställning..... | 14 |
| Trafik: citat..... | 16 |
| Aktiviteter & utbud: sammanställning | 17 |
| Aktiviteter & utbud: citat..... | 19 |
| Trygghet & tillgänglighet: sammanställning..... | 20 |
| Trygghet & tillgänglighet: citat..... | 22 |
| Användning & karaktär: detaljerade perspektiv..... | 23 |
| Trafik: detaljerade perspektiv..... | 36 |
| Aktiviteter & utbud: detaljerade perspektiv..... | 47 |
| Trygghet & tillgänglighet: detaljerade perspektiv..... | 65 |
| Det fortsatta arbetet..... | 71 |

Varmt tack till er som har bidragit med viktiga perspektiv till den här rapporten!

- Centrumgruppen
- Kommunala näringslivsrådet
- Kommunala pensionärsrådet
- Kommunala funktionshinderrådet
- Kommunala trygghets- och säkerhetsrådet
- Kommunstyrelsens arbetsutskott
- Fastighetsägare i Kinna centrum
- Handlare i Kinna centrum
- Två byalag i Marks kommun
- Tjänstepersoner och kommunanställda från olika delar av den kommunala organisationen
- Enskilda fastighetsägare, näringsidkare, politiker, tjänstepersoner och allmänhet som låtit sig intervjuas
- Invånare i Marks kommun som delgett sina perspektiv i den digitala kartan

Perspektivsammanställning - Målbild Kinna centrum 2030



Detta är en sammanställning av de citat och synpunkter som har kommit fram under den perspektivinsamling som är en del i arbetet med *Målbild Kinna centrum 2030*. Perspektivinsamlingen gjordes under december 2020 och januari 2021 och kompletterades därefter med avstämningar av de insamlade perspektiven under februari och mars 2021.

Metoderna för perspektivinsamlingen var **inläsning av material insamlat och utarbetat i samband med tidigare planeringsprocesser** som inkluderat Kinna centrum - bland annat från det planprogram för Saharaområdet som påbörjades under 2017/2018 - **semistrukturerade intervjuer med utvalda nyckelpersoner** som bedömdes kunna representera skilda perspektiv och även insamling av perspektiv på en bredare front med en **digital perspektivinsamlingskarta**. De insamlade perspektiven stämdes därefter av med flera olika grupperingar.

Syftet med perspektivinsamlingen var att tydliggöra vad den kommande medborgardialogen om Kinna centrums utveckling behöver handla om och vilka parter som behöver inkluderas i dialogen. Denna perspektivsammanställning utgör alltså ett underlag för utformningen av den kommande dialogen.

Notera att inget av det som finns i denna rapport är att se som den enda sanningen - de insamlade perspektiven utgör enskilda människors ståndpunkter och är ett underlag för det kommande arbetet.

Varför gör Marks kommun det här?

Bakgrund

Det är mycket på gång i Kinna. Byggnationen av nya Lyckeskolan är snart klar, ett nytt resecentrum projekteras och flera spännande bostadsprojekt planeras genomföras i närtid. I samband med detta har man sett ett behov av att få en samlad bild av hur avsikten är att Kinna centrum ska utvecklas under de kommande åren.

Målbild Kinna centrum 2030 ska därför syfta till att ge en övergripande bild av ett framtida Kinna; ett framtida Kinna som utgör en god gestaltad livsmiljö för såväl kinnabor som besökare - både i form av markbor och turister. Målbilden avses även utgöra ett paraplydokument över alla de samhällsutvecklingsarbeten som för närvarande genomförs och som kommer att genomföras fram till 2030 och tanken är att den ska fungera som ett handslag mellan kommunen och andra aktörer om vilket framtida Kinna Mark gemensamt ska arbeta för, samt hur vi ska nå dit.

Eftersom det är en gemensam bild av ett framtida Kinna som målbilden ska beskriva är en viktig del av processen en nära dialog mellan kommunen, näringslivet, medborgare och andra aktörer.

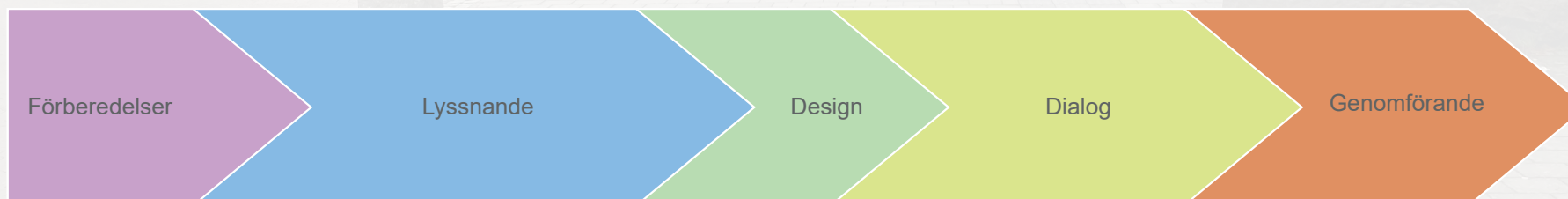
Syfte

Samhällsutveckling är alltid komplext och det är en utmaning att se olika sidor av situationen, eftersom det finns så många olika perspektiv att väga in.

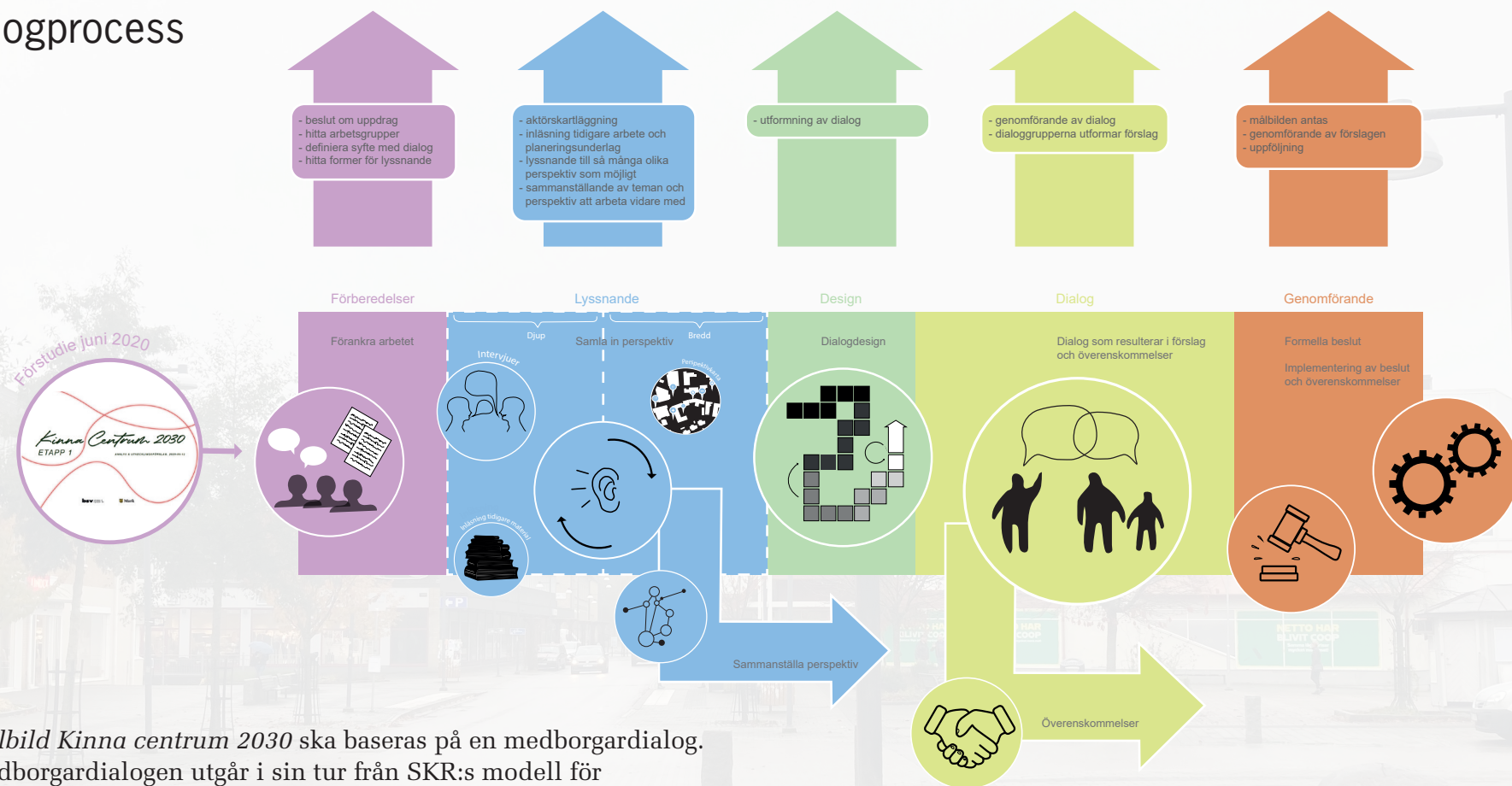
Kinnas utveckling är också något som berör alla markbor, eftersom en attraktiv centralort spelar stor roll för en kommuns attraktivitet och utveckling överlag.

I syfte att kunna utforma en gemensam målbild - inklusive en gemensam bild av hur den ska uppnås - och få en bred förankring för denna i lokalsamhället väljer därför Marks kommun att basera målbilden på en medborgardialog, som genomförs utifrån SKR:s modell för medborgardialoger i komplexa frågor, där denna perspektivinsamling - eller lyssnandefas - är en del i processen. Ett bisyfte med medborgardialogen är att försöka öka de respektive aktörernas förståelse för varandras perspektiv.

Vi är många som vill Kinna och Mark väl och vi har mycket att vinna om vi kan lyckas hitta en gemensam viljeriktning.



Dialogprocess



Målbild Kinna centrum 2030 ska baseras på en medborgardialog. Medborgardialogen utgår i sin tur från SKR:s modell för medborgardialoger i komplexa frågor - en process som illustreras ovan och består av fem olika faser.

Först genomfördes en *förberedelsefas*, vilken syftade till att förankra arbetet. Därefter följde en *lyssnandefas*, vilken hade till syfte att samla in så många olika perspektiv på centrumutvecklingen som möjligt och på så sätt tydliggöra vad den kommande dialogfasen behöver handla, samt vilka som behöver inkluderas i den. Även här var dock förankring en viktig del.

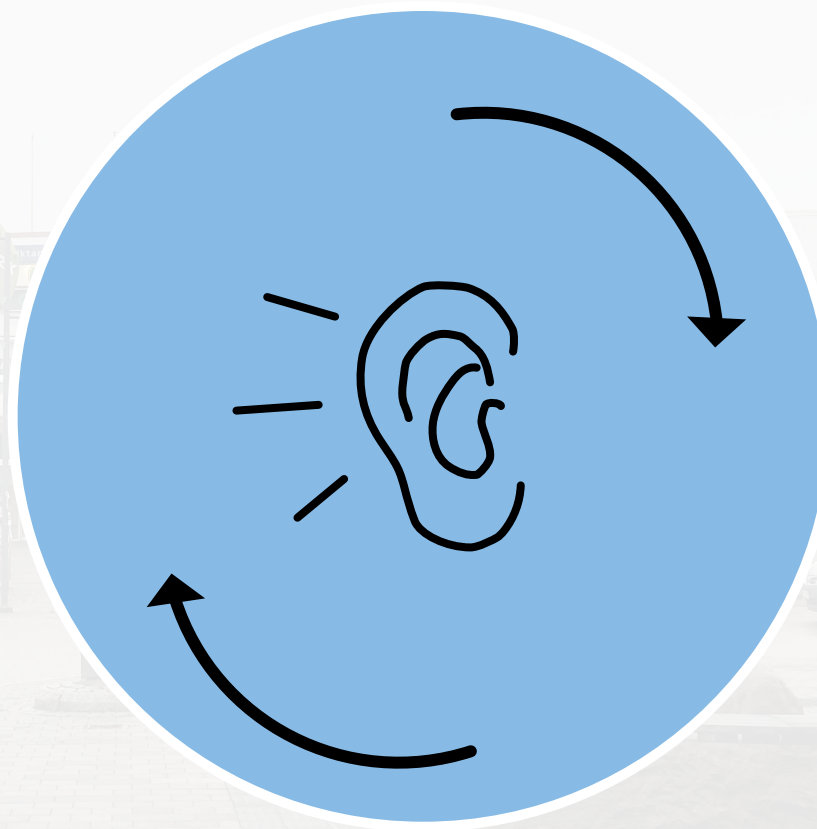
Den här rapporten - perspektivsammanställningen - utgör en summering av lyssnandefasen och ligger till underlag för utformningen av den kommande *dialogfasen*, vilken i sin tur avses resultera i förslag på hur Kinna centrum ska utvecklas till år 2030.

Vad är ett perspektiv?

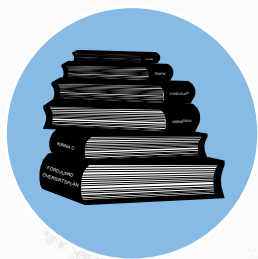
Vad är då ett perspektiv, det vill säga det som lyssnandefasen har syftat till att samla in?

Ett perspektiv kan i dialogsammanhang beskrivas som **en människa eller en grupp människors ståndpunkt till en fråga eller ett problem.**

Det handlar helt enkelt om att det finns en stor mängd olika sätt att betrakta - i det här fallet - samhällsutveckling på, och därmed en uppsjö av olika perspektiv.



Metoder för perspektivinsamling



Inläsning

En viktig del av perspektivinsamlingen har varit inläsning av befintligt planeringsunderlag och tidigare inhämtade perspektiv. Detta arbete omfattade både olika typer av översiktliga kommunala planeringsunderlag och synpunkter inhämtade i samband med andra dialogprocesser som avsett centrumutvecklingen - såsom det påbörjade planprogrammet för Saharaområdet.



Intervjuer

Perspektivinsamlingen inleddes med att en serie intervjuer genomfördes med utvalda nyckelpersoner som bedömdes kunna representera olika, viktiga perspektiv på centrumutvecklingen. Intervjuerna genomfördes på ett semistrukturerat sätt och kretsade kring Kinna centrums utveckling. Intervjuledarna hade här till uppgift att förhålla sig så neutrala som möjligt till de perspektiv de fick till sig, och inte ta ställning för eller emot olika alternativa utvecklingsscenarion.



Digital perspektivinsamlingskarta

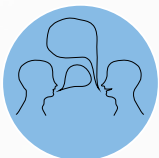
Efter den initiala inläsningen och de genomförda intervjuerna kokades de insamlade perspektiven ner till ett antal påståenden som kopplades till kartnålar i en digital karttjänst. Karttjänsten publicerades på kommunens hemsida och marknadsfördes bland annat i sociala medier och massmedia, i syfte att nå en så bred allmänhet som möjligt. I karttjänsten kunde medborgare och andra intresserade aktörer välja att antingen uttrycka sitt gillande för påståendena eller kommentera på dem. Majoriteten av de användare som interagerade i kartan valde att göra det senare. De insamlade perspektiven i den här karttjänsten utgör en viktig del av materialet i den här perspektivsammanställningen.



Avstämningar av insamlade perspektiv

Efter att perspektiven från intervjuerna och den digitala perspektivinsamlingskartan sammanställts och sammanfattats presenterades den sammanfattade bilden för olika grupper och i olika forum - bland annat i de olika kommunala råden och i olika forum för fastighetsägare och handlare i Kinna centrum - för att undersöka om någonting saknades. De perspektiv som framfördes i dessa forum har även dessa inarbetats i denna perspektivsammanställning.

Perspektivinsamlingen: räckvidd & engagemang



Intervjuer

Ett urval av tjänstepersoner, politiker, allmänhet, näringsliv och fastighetsägare.



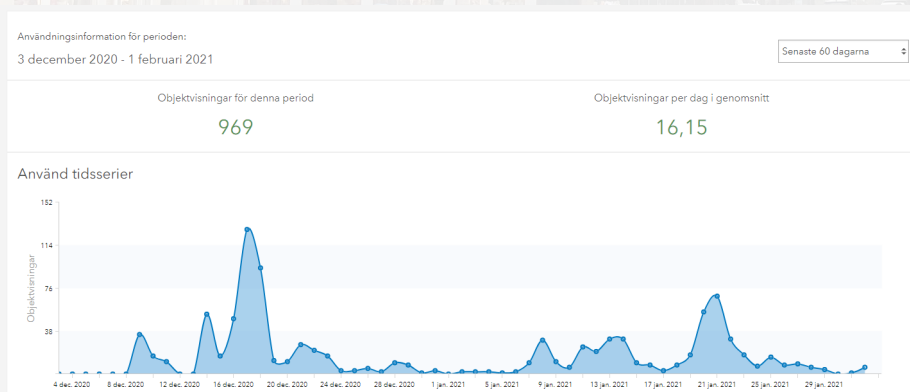
Digitala perspektivinsamlingskarta

Närmare 250 kommentarer och närmare 100 andra interaktioner. Nästan 1000 visningar.

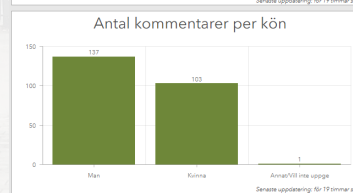
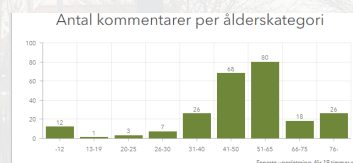


Avstämningar av insamlade perspektiv

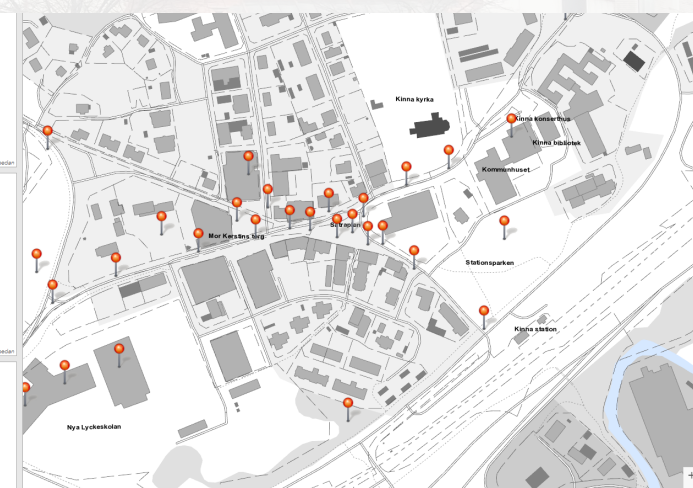
Med lokala fastighetsägare och handlare, det kommunala näringslivsrådet, det kommunala funktionshinderrådet, det kommunala pensionärsrådet, det kommunala trygghets- och säkerhetsrådet, kommunstyrelsens arbetsutskott och de av kommunens byalag som så önskade.



Visningar över tid av den digitala kartan. Statistiken hjälper oss att se hur väl olika informationsinsatser har fallit ut.



241
kommentarer



Statistik över vilka som har valt att lämna kommentarer i kartan. Majoriteten av dem som har engagerat sig är mellan 30 och 65 år - den största gruppen mellan 51 och 65 år. Den demografiska spridningen är alltså något bristfällig, vilket vi behöver försöka väga upp i nästa skede genom riktade insatser.

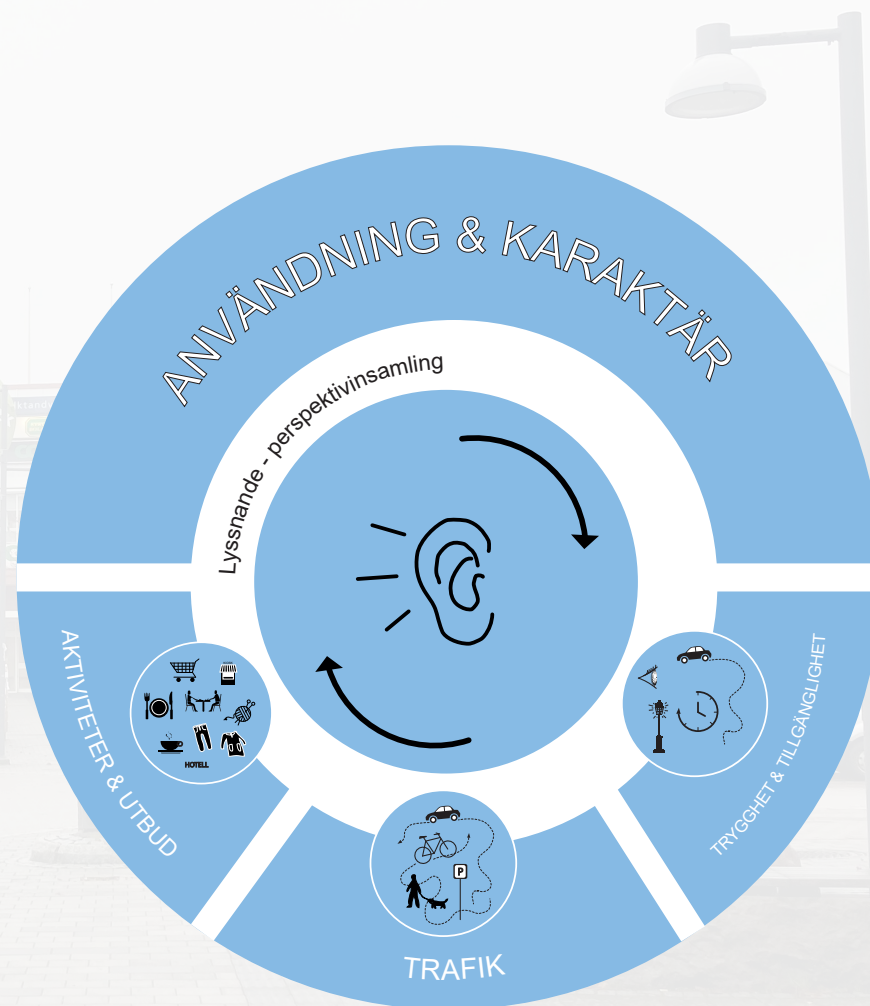
Temaområden

Lyssnandefasen resulterade i fyra övergripande temaområden, vilka antingen berördes i en majoritet av de genomförda intervjuerna eller resulterade i en stor mängd interaktioner i den digitala perspektivinsamlingskartan. Ett av temaområdena har identifierats som ett huvudtema, som har stor påverkan på de andra temaområdena. Alla temaområdena omfattar en uppsjö av olika perspektiv, som ibland överlappar varandra - och ibland står i kontrast till varandra.

Temaområdena är:

- **Användning & karaktär**
- Trafik
- Aktiviteter & utbud
- Trygghet & tillgänglighet

Användning & karaktär är det temaområde som har definierats som ett huvudtema för målbilden. På nästföljande sidor redovisas de respektive temaområdena mer ingående - först i sammanfattad och sammanställd form och genom citat. Vill du ta del av de insamlade perspektiven i sin helhet hittar du dem på sidan 23 och framåt. Notera att perspektiven är något redigerade - bland annat för att bli förståeliga i kontexten. Perspektiv som i stor utsträckning liknar varandra har slagits ihop - det handlar alltså inte om citat.



Användning & karaktär: sammanställning



Inledning

Vad Kinna centrums framtida användning och karaktär ska vara är utgångspunkten för målbilden, till vilken alla de andra temaområdena och frågorna relaterar. Vad ska Kinna centrum vara för plats? Vilken karaktär ska platsen ha? Vad är Kinna och Kinna centrums roll i kommunen?

För att summera de insamlade perspektiven så handlar många av dem om vikten av ett centrum som fungerar som en naturlig mötesplats - både för gamla, unga, näringslivsidkare och så vidare. Många lyfter att Kinna centrums utformning och karaktär spelar roll för hela kommunen - för identiteten, stoltheten och också för varumärket Marks kommun. Textilhistorien och Marks kommuns rika natur omnämns som viktiga karaktärsdrag att lyfta fram även i centrum. Även vikten av ett centrum som uppfattas som trevligt och vackert är någonting som många pratar om.

Sammanfattning av insamlade perspektiv

Kinna centrums roll i kommunen 2030

- En tydligare målpunkt med egen karaktär, attraktionskraft och varierat utbud av tjänster.

- Kinna är navet i Marks kommun.
- En mötesplats.
- Som kommunens centralort spelar Kinna stor roll för kommunens karaktär även i stort. Kinnas betydelse – eller bristande betydelse – som lokalt centrum spelar roll för utvecklingen av arbets- och boendemarknaden i kommunen överlag.
- Det är viktigt att det finns en identitet och stolthet kopplad till den egna centralorten och kommunen.

Kinna centrums särskilda karaktär

- Har en egen karaktär som måste utvecklas för att göra platsen trevligare för boende och besökare. En plats där man möter andra människor, där det finns aktiviteter och som är mysig och trevlig. Det är viktigt att människor vill flytta hit och bo här.
- Platsen saknar idag en tydlig, stark karaktär - den behöver utvecklas och bör spegla Marks kommun som helhet. Förslag på teman: textil och trädgård/grönska, vilket knyter an till både kommunens historia och dess dagsläge.

Att betona i Kinnas centrums karaktär

- **Aktivitet och liv.** En trevlig och trygg plats där det finns flera anledningar att vara och en variation av saker besökaren kan göra. En plats där det också finns utrymme och sysselsättning för barn och unga (besökande, boende och de som går i skola nära).
- **Trivsel.** Platsen måste kännas bra – mysig, estetisk, välordnad och med aktivitet, naturnära.
- **Handel.** Varierat utbud, något mer än nödvändiga tjänster som bank och apotek, inte alltför begränsad när det gäller öppettider.
- **Ingång - eller nav - och varumärke.** Den ska kännas igen som ingång till kommunen och präglas av karaktären som kommunen vill förmedla av sig själv. Historia och nuvarande invånares intressen ska båda beaktas.
- **Natur.** Naturen ska synas i centrum, anknytningen till närliggande natur (bland annat Viskan) och till naturen i Marks kommun ska vara tydlig. Att Kinna utsetts till Sveriges grönaste tätort ska bevaras och utvecklas.

- **Sport.** Anknytningen mellan centrum och den nya sporthallen som fysisk plats och boendes intresse för sport måste betonas.

Gestaltning

- Viktigt och en ofta omnämnd fråga.
- Både utformningen av allmänna platser och hus spelar stor roll.
- Dagens centrum beskriver många som: grått, dött, tråkigt, stenöken, osammanhängande, med flera. Det handlar för många om Mor Kerstins torg och för andra om hur husen ser ut, avsaknad av grönska, brist på omvårdnad och kreativitet, avsaknaden av tydliga entréer och "centrumkänsla".



Användning & karaktär: citat

"Kinna centrum behöver vara ett attraktivt centrum med väl fungerande service – för att folk ska vilja bo här; det är viktigt både för att kommunen och dess företag ska kunna utvecklas. Kinnas största tillgång och utmaning är det strategiska läget mellan större städer."

"Storheten i Mark kanske är att vi är små, men duktiga på det vi gör. Titta på skytteln i kommunvapnet. Även om vi inte är den stora vävstolen blir det ingen matta i slutändan utan den."

"Destinationen är nog svår att få till i Kinna centrum – men förutsättningarna för destination Mark finns i Kinna."

"Ett problem i centrum idag är att det överlag är byggt i en bilskala."

"Det är för lite av det estetiska i centrum idag. Utöver statyn på Sättraplan saknar jag konst."

"Det måste finnas en identitet och stolthet avseende den egna kommunen och centralorten. Sedan 10-15 år tillbaka finns det en förortskänsla i Kinna – vi lever inte vårt eget liv här. Kinna måste vara centrum i sitt eget omland."

"Det är inte mysigt i någonstans i centrum idag. Det borde göras mysigt."

"Tänk om kommunen hade samma ambitionsnivå ute i de övriga orterna - nu är det gräddfolket i Kinna som ska ha allt."



Trafik: sammanställning



Inledning

Synpunkterna om trafiksituationen i centrum har varit många. Det framstår som en väldigt viktig fråga för såväl dem som bor nära centrum och dem som bor längre bort.

För att summera de insamlade perspektiven så är trafikfrågan den som har genererat flest åsikter och det är också det temaområde där åsikterna mest tydligt går isär - det är den största identifierade meningsskiljaktigheten. Hela spektret av åsikter finns: från hur viktigt det är att kunna köra bil genom centrum och överallt till att all biltrafik borde förbjudas i centrum. Många påtalar att det för dem är viktigt att kunna köra bil nära centrum - nära sin målpunkt - men inte att kunna köra igenom centrum. Även vikten av tydlighet i parkeringsfrågan, vikten av tydliga flödesvägar för respektive trafikslag och vikten av en fungerande kollektiv infrastruktur - inom centralorten och kommunen - lyfts fram av många.

Trafikflöden och fungerande logistik inklusive parkering framstår som den allra viktigaste frågan för framförallt fastighetsägare och handlare.

Sammanfattning av insamlade perspektiv

Trafikflöden (till och inom Kinna centrum)

- Det måste finnas fungerande kollektiv infrastruktur mellan Kinna centrum och andra delar av kommunen under större del av dygnet och veckan.
- Det är bra att det går trafik genom centrum - eller också så är det dåligt? Åsikterna går isär och anledningarna till de olika resonemangen är skilda.
- Det är viktigt med en tydlighet kring trafikflödena - vilka trafikslag som hör hemma var. Eller också så är problemet att gångfartsområdet - där avsikten är just att olika trafikslag ska blandas på fotgängarnas villkor - idag av många uppfattas som en plats där bilarna dominerar?
- Många uppfattar trafiklösningarna i och omedelbart runt Kinna centrum som bökiga för bilar idag.
- Välfungerande logistik och flöden lyfts fram som den kanske enskilt viktigaste frågan för att centrum ska fungera väl för handel och lokalhyresgäster.

Parkering

- Det finns en oro för hur parkeringssituationen kommer att bli i centrum när Lyckeskolan är färdigbyggd och det har tillkommit ytterligare bostäder på mark som idag utgörs av markparkering och ett parkeringsdäck - men inget nytt parkeringshus ännu har byggts. Inte minst är man oroliga för hur detta kommer att påverka handeln. Handel och fastighetsägare är också väldigt känsliga för förändringar av tidsplanen relaterat till detta - man vill veta vad som gäller för att kunna planera framåt.
- Det finns en utbredd bild av att det måste vara gratis att parkera i centrum och att det i första hand är kommunen som förväntas tillhandahålla parkeringsplatser.
- Många lyfter den stora vikten av att det är smidigt att parkera i centrum - även om åsikterna kring vad det innebär går isär. Ett ungefärligt mått för vad som tycks vara att betrakta som ett rimligt parkeringsavstånd från Mor Kerstins torg är 150-200 meter.
- En god tillgång till gatuparkering mycket centralt tycks vara fortsatt viktigt även efter byggnationen av ett framtida parkeringshus - detta för att möta behoven hos den småskaliga handel som sker under vardagarna.

Prioritering av trafikslag

- Samtliga som har uttryckt någon åsikt i frågan menar att gång och cykel bör vara prioriterade trafikslag i Kinna centrum framför bilar.



Trafik: citat

"Biltrafiken gör att centrum inte är en trevlig plats för människor idag. Den sker heller inte på fotgängarnas villkor, trots att det är skyltat som gångfartsområde. Detta inverkar menligt på centrumhandeln och de flesta bilar åker ändå bara igenom centrum utan att stanna till."

"Det som talar emot ett p-hus är hur man använder centrum idag: att man bara stoppar för ett ärende och åker vidare."

"Biltrafiken genom centrum bidrar med ögon på gatan, vilket gör centrum tryggare än vad det hade varit annars."

"Centrum är inte tillräckligt tillgängligt med bil idag – det finns parkeringsplatser, men de är inte tillräckligt tillgängliga."

"Jag tror på att stänga av biltrafik i centrum: jag gillar inte att umgås med bilar. Men det är smidigt nu. Det vore åtminstone skönt med något bilfritt område – någon miljö."

"Biltrafiken genom centrum ger liv. Annars hade det varit helt ödsligt. Gaturummet är för stort för enbart fotgängare. Hade man stängt av trafiken hade man behövt fylla det med något annat."

"Möjliggör parkering vid infarterna till centrum. Jämför med stora köpcentrum där folk parkerar en halv kilometer från affärerna."

"Vill man ha ett levande centrum med många människor så är det inte just där bilarna ska vara – man måste välja."

Aktiviteter & utbud: sammanställning



Inledning

Frågan om aktiviteter och utbud i Kinna centrum har också den förekommit i många av de insamlade perspektiven. Det är tydligt att detta är en viktig fråga och det handlar både om det kommersiella och det icke-kommersiella utbudet, om rekreativsmöjligheter och om våra gemensamma rum i stadskärnan.

För att summera de insamlade perspektiven handlar denna fråga både om icke-kommersiella funktioner och om handelsutbudet. Många saknar kulturellt utbud - inte minst kultur som vänder sig till unga - och en större bredd av restauranger, caféer och affärer. Även utbudet av tillfälliga boenden som hotell eller liknande och bristen på distansarbetsplatser nämns. Överlag lyfter många vikten av att det finns platser att mötas på och att det ska finnas någonting att göra även kvällstid. Många vill också ha bättre förutsättningar för rekreation och rörelse - gärna i anslutning till Viskan. Vikten av att det från kommunens sida finns en tydlighet kring ramarna för centrumutvecklingen och en tydlig vision för centrum lyfts - samt att kommunen bör agera förebildligt både när det kommer till att låta offentliga, publika funktioner ta större plats i centrum och när det kommer till gestaltning och omsorg om miljöerna.

Sammanfattning av insamlade perspektiv

Allmänna platser, offentligt utbud, kultur och idrott

- Många anser att torgmiljöerna i Kinna centrum måste utvecklas.
- Många lyfter också att barn och unga måste få utrymme i centrum - och att mötesplatser för unga i centrum måste ha ett tydligt syfte. Överlag saknar nästan alla olika grupper naturliga mötesplatser i centrum.
- Vikten av offentliga funktioner som en del av ett levande centrum påtalas - och det finns många idéer kring hur detta borde utvecklas ytterligare i Kinna centrum.

Kommersiellt utbud

- Många tycker att Kinna centrum behöver fler verksamheter, caféer, restauranger och butiker - för att bli mer attraktivt att spendera tid i.
- Det finns också ett flertal personer som ser det som ett problem Kinna centrum idag saknar ett hotell samt att ett tillskott i form av distansarbetsplatser hade gynnat stadskärnan och centralorten.

- Flera lyfter att det i Kinna centrum finns goda förutsättningar att utveckla lösningar för delningsekonomi och återbruk, samt att det lokala och småskaliga är det som är framtiden för stadskärnor i allmänhet, när allt fler inköp sköts på nätet. Här ser många att handeln i Kinna ligger väl till redan idag - med personligt och kunnigt bemötande.
- Många ser det som att Kinna centrum bör vara en plats för just småskalig handel och att det borde finnas en tydlig och uttalad handelsstrategi för vilka typer av handel som ska finnas på vilka ställen - så att olika delar av centralorten kan komplettera varandra.
- Flertalet personer lyfter att framtidens centrum behöver vara flexibelt för att kunna möta och ställa om för ännu okända behov - och att detta gäller både den fysiska planeringen och de faktiska byggnaderna. Det framstår som tydligt att handelsytor kommer att utgöra en mindre del av framtidens centrum än vad de gör idag och att pandemin ytterligare påskyndar den trenden. Därför bör inga volymer av nya handelsytor tillskapas i anslutning till centrum.
- Några lyfter innebörden av att vi är idag en kommun med mycket utpendling och att det spelar roll för handeln i Kinna centrum - inte minst att öppettider är

en viktig fråga för att det ska vara möjligt att handla lokalt.

- Vissa menar att det inte är kommunens roll att diskutera det kommersiella utbudet i centrum, medan desto fler påtalar att det är viktigt att kommunen underlättar och banar väg för förändringar såväl i det icke-kommersiella som i det kommersiella innehållet i centrum.
- Flera lyfter att det bästa i Kinna centrum idag är att skalan gör det nära till allt och att det finns många bra små affärer med god service.

Rekreativsmöjligheter

- Kopplingen till Viskan lyfts fram som viktig och något att förstärka. Flera påpekar att området borde utvecklas och lyftas fram som en viktig del av centrum. Det här har potential att bli något som gör Kinna unikt.
- Flera gillar tanken på ett motionsspår - Kinnaspåret - som skulle kunna bli ett framtida motionsspår runt centrum.
- Många lyfter att Stationsparken är en fin tillgång och en viktig del av centrum att utveckla ytterligare.

Aktiviteter & utbud: citat

"Kinna centrum skulle må bra av exempelvis en lekplats på torget – något som gör att folk uppehåller sig där och kan aktivera sig i samband med att de går på stan; halva familjen kan göra ärenden – halva kan leka på lekplatsen."

"Kinna centrum fungerar bra för genomförande av större evenemang idag. Det är enklare att genomföra tillställningar när det är lite tommare – som det är nu. Vardagen måste också vara bra, men vi måste bevara och gärna förbättra förutsättningarna för att genomföra större evenemang."

"Det borde finnas fler platser som uppmuntrar till gemensamt häng, som bänkar och kanske klätterställningar. Kanske kan kommunen ordna fasta uteserveringsplatser, där man kan sitta oavsett var man har köpt sin lunch?"

"Det behöver finnas plats för nöje och kultur – kanske i ett mer centralt placerat kulturhus eller bibliotek, som vänder sig till många olika målgrupper?"

"Ett café på torget vore härligt. Jag saknar överlag ett trevligt restaurang- och caféliv. Gärna ett barnvänligt café med lektytor."

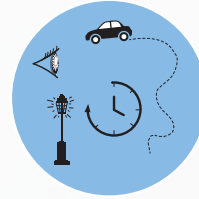
"Jag saknar torghandel i stil med "bondens marknad" med närodlat på helgerna att handla direkt från producenterna."

"Det är viktigt att det offentliga Mark är en tydlig del av centrum – inte minst biblioteket."

"Prognoserna för framtidens centrum säger att handelsytorna kommer att minska. Vi behöver fylla de lokaler vi har innan vi tillför för många nya."



Trygghet & tillgänglighet: sammanställning



Inledning

Trygghet lyfts i perspektivinsamlingen fram som a och o för en plats attraktivitet – någonting helt och hållet grundläggande för ifall människor ska vilja komma till en plats eller inte. Två viktiga delar är den upplevda känslan av trygghet eller otrygghet och den faktiska säkerheten. Till viss del är både trygghet och säkerhet kopplade till den fysiska miljön. Även tillgänglighet för människor med olika förutsättningar knyter an till trygghetsfrågan.

För att summera de insamlade perspektiven handlar många av dem om gestaltning och hur en plats utformning avgör om den är trygg och tillgänglig eller inte. Det handlar här om många olika aspekter, som stråk och flöden av människor, hållpunkter, belysning, skyltning, kontrastmarkeringar och möjligheter att enkelt överbrygga nivåskillnader även för dem som har rörelsesvårigheter. Även trafiksäkerhet lyfts som ett viktigt område och rösterna är ganska samstämmiga kring att dagens gångfartsområde inte fungerar speciellt bra - folk kör helt enkelt för fort.

Rösterna om huruvida dagens Kinna centrum känns tryggt eller inte går isär litegrann, även om de flesta tycks luta åt

att det är ganska tryggt - men kan kännas lite öde under vissa tider på dygnet. Även frågan om trygghetsparadoxen lyfts - behöver vi verka för att öka den upplevda tryggheten eller den faktiska säkerheten och hur förhåller sig dessa till varandra?

Sammanfattning av insamlade perspektiv

Upplevd trygghet

- Dagens Kinna centrum känns tryggt - eller?
De insamlade perspektiven går isär.
 - + Öppna ytor där man syns gör det lätt att känna sig trygg
 - + Kriminell aktivitet och stök mer undanträngt idag än tidigare
 - Grått och tråkigt centrum leder till bristande social närvaro och kontroll, vilket ger utrymme för kriminella aktiviteter och liknande
 - Otrygghet relaterad till trafik
 - Narkotikaförsäljning på bland annat biblioteket
 - Ungdomsgång

Gestaltning

- Tillgängligheten i centrum förbättrades i samband ombyggnationen som gjordes - exempelvis avseende ledstråk och liknande - men den behöver fortfarande bli bättre. Detta handlar inte minst om nivåskillnader att överbrygga för att komma in i butiker och andra lokaler. Även skyltning, regelbunden förekomst av tillgängliga sittplatser, belysning och placering av handikapparkeringar är viktiga frågor.

Social närvaro

- Fler aktiviteter för människor i och mellan husen under större del av dygnet skulle bidra till ökad trygghet. Även fler boende i centrum.
 - Ödslighet föder otrygghet
 - Det skulle behövas fler aktiviteter kvällstid

Trafiksäkerhet

- Trafiksäkerheten i centrum blev delvis bättre efter ombyggnationen - det är ett lugnare, bättre klimat idag - men den lämnar ändå mycket att önska. Många ser att trafiken i gångfartsområdet fortfarande i första hand sker på bilarnas villkor.

Kvällar och belysning

- Idag upplever vissa centrum som otryggt på kvällen, eftersom det inte rör sig mycket folk och är mörkt på vissa platser. De platser som särskilt omnämns som eventuellt otrygga är:
 - Resecentrum och gångtunneln
 - Stationsparken
 - Mor Kerstins torg och Klockaregatan
 - Grovaliden och nedåt vid Kinnaström
 - Sträckan mellan Lyckeskolan och Skene

Bevakning

- Vissa menar att det saknas bevakning och övervakning - att det gärna kunde få finnas mer kameraövervakning i preventivt syfte - medan andra säger att framförallt bevakning är något som redan finns i stor utsträckning idag.



Trygghet & tillgänglighet: citat

"I princip inga motorburna trafikanter håller gångfartshastighet. Jag har slutat promenera och handla där eftersom det känns otryggt."

"Tillgängligheten till butikerna är dålig idag för dem som har rörelsesvårigheter – det finns trappsteg. Detta måste samordnas mellan kommun och butiksägare. Kinna centrum ska vara för alla, men i verkligheten kan inte alla komma in idag."

"Kinna centrum är en stenöken med livsfarliga bilar som färdas där över."

"Tryggheten kommer utifrån att alla är ute på kvällen, inte bara de som har "ljusskygga" ärenden. Det hänger alltså ihop - kulturhus och aktiviteter kvällstid, caféer, kvällsöppet."

"Trygghet är a och o i allting. Idag är stöket och problemen mer undanträngda än vad dem var tidigare."

"Resecentrum och gångtunneln under tågspåret känns otrygga. Även Stationsparken är mörk på kvällen."

"Det är lättare i ett litet samhälle – här känner alla alla – men ödslighet föder otrygghet."

"Det finns vinster för alla om det blir mer tillgängligt för dem som verkligen behöver det."



Användning & karaktär: detaljerade perspektiv



På följande sidor finns de detaljerade perspektiven på temat användning och karaktär sammanställda. Först lyfts respektive perspektiv fram, för att följas av först olika, mer specifika delar inom respektive perspektiv. Därefter presenteras eventuella motstående perspektiv, för att bredda bilden av frågan och lyfta fram eventuella meningsskiljaktigheter som framkommit.

Återgivningarna av perspektiven är inte citat och om två perspektiv har varit mycket snarlika har de bakats ihop till en enda formulering.

Vad har Kinna centrum för roll?

- **Kinna centrum ska vara ett centrum för alla kommuninvånare och utgöra ett mervärde för dem.**

Delperspektiv:

- Centrum som destination – utveckla centrum som plats med egen karaktär.
- Destinationen är nog svår att få till i Kinna centrum – men förutsättningarna för destination Mark finns i Kinna.

- Kinna centrum utgör 2030 ett nav för hela kommunen och Kinnas attraktivitet gynnar kommunen som helhet. Navet blir en ingång till Marks kommun för besökare. En plats där man landar och sen beger sig ut till andra målpunkter.
- Det måste finnas en identitet och stolthet avseende den egna kommunen och centralorten. Sedan 10-15 år tillbaka finns det en förortskänsla i Kinna – vi lever inte vårt eget liv här. Närheten till andra, större orter är både en för- och en nackdel. Kinna måste vara centrum i sitt eget omland.
- Det är viktigt att de som inte bor i Kinna också ser värdet i att Kinna utvecklas. Ett levande centrum måste gynna resten av kommunen och inte vara en fin plats bara för en del av kommuninvånarna.
- I ett centrum ska det finnas en puls – det får inte kännas öde eller dött.
- Det är viktigt att vi tar vara på det rika naturlivet vi har här i Mark, men man vill inte vara perifer. En viktig del i det är en attraktiv stadskärna.

- Vi behöver en stadskärna – jämför med Ulricehamn, som är mindre, men har en stadskärna. De har också en bättre tillväxt och det pågår många större infrastrukturprojekt där. Vi ska verka för att bygga ihop Kinna-Skene-Örby, men stadskärnan ska vara i Kinna.
- I framtiden vill jag bo på landet, men det är ändå viktigt att ha nära till ett centrum. Det behöver inte vara stort, men det måste ändå finnas ett utbud och vara trevligt.
- Ett levande centrum ska erbjuda bra handel på dagen och ett bra nöjesliv på kvällen.
- Vi behöver se potentialen i att utforma Kinna centrum på ett sätt som inbjuder till handel där istället för näthandel. Det går att göra något annorlunda och något bättre än vad det är idag.
- En attraktiv kommun med en attraktiv centralort kan generera fler invånare och på så sätt få förutsättningar att förbättra sig själv allteftersom. Handel, restaurang och kultur är alla viktiga delar i ett attraktivt centrum.
- Kinna behöver utvecklas och må bra för att erbjuda ett attraktivt samhälle i stort. Det leder då till möjliga investeringar i småorterna.
- Det som behöver finnas är skola, fritidsmöjligheter, föreningsliv och en centrumkärna som sprudlar av liv på kvällar och helger.
- Kinna centrum behöver vara ett attraktivt centrum med väl fungerande service – för att folk ska vilja bo här; det är viktigt både för att kommunen och dess företag ska kunna utvecklas. Kinnas största tillgång och utmaning är det strategiska läget mellan större städer.
- Utgå ifrån kommunens invånares behov. Är vi "rika" på kultur, idrott och hälsa, kommunikationer, skola och näringsliv så lär det höras och leda till ökad inflyttning och turism.
- Det är viktigt att alla som bor i Mark får tycka till om hur centrum ska utvecklas - det måste finnas en stolthet kring centralorten och den egna kommunen!
- Vi måste vara noggranna med hur vi pratar om centrum och oss själva - hur vi uttrycker oss spelar roll för vad som kan komma att bli sanningar för lång tid framöver. Alla dessa ökenområden centralt - Sahara, centrum som en stenöken? Vad säger det om hur vi ser på oss själva? Vi måste bygga det positiva och en gemensam stolthet!

- Det måste finnas en stolthet kring den egna kommunen och centralorten - och en egen identitet. Kinna måste vara centrum i sitt eget omland! Idag lider vi av ett visst lillebrorskomplex. Kanske skulle vi döpa om Boråsvägen till Storgatan, som det har föreslagits tidigare? Eller något med mer lokal anknytning - Knallegatan? Framhålla vår egen unikit. Gata antyder ju också ett annat körsätt än väg.
- Att verka för att bygga ihop Kinna och Skene skulle stärka rollen som centralort - vi som bor utanför uppfattar det ändå som samma sak. Då skulle centralorten kunna få mer att erbjuda.

Motperspektiv:

- Idag känns det avlägset att Kinna centrum skulle bli en plats dit man åker in och strosar om man bor på landet – och det gör de flesta markbor. De är vana att behöva åka en bit och då är det inte Kinna som drar mest. Däremot skulle man nog kunna strosa där om man bor i centrum.
- Kinna centrum är stenöken som redan kostat skattebetalarna minst 30 miljoner – satsa inte mer pengar på denna plats om inte handlarna betalar.

- Tänk om kommunen hade samma ambitionsnivå ute i de övriga orterna, nu är det som vanligt Kinna som får allt. Skulle önska att fokus flyttas ut från Kinna och läggs på de mindre orterna istället. Det känns förlegat att satsa ännu mer skattemedel på ett centrum som har svårt att överleva. Övriga orter i kommunen är i stort behov av förnyelse.
- Ska det satsas ännu mer av våra skattemedel för att sätta ”kommunens namn på kartan”?
- Ska alla turister och invånare bara röra sig till Kinna centrum nu? Satsa lite mer på ytterområdena istället.
- Att centralisera turism till Kinna känns förlegat. Satsa på samordning och information mellan besökspunkter och turistmål. En turist hittar ingen upplevelse i centrum på sommaren, när markborna har semester.
- Kinna är inte en ingång till Mark - det ligger ju i mitten. Ett nav kan jag köpa, men inte en ingång.

- För att Kinna centrum ska bli aktuellt att åka till för boende närmare kommunens ytterkanter - som har närmare till andra, större orter - måste det finnas en USP, någonting unikt här, som inte finns på andra platser. Det räcker inte med de saker som listas här, om trevligt, grönt och välordnat. En potentiell framtida USP för Kinna skulle kunna vara om man byggde ihop det med Skene och drog nytta av närheten till Viskan.
- Det känns som att många av de insamlade perspektiven är väldigt allmängiltiga - de är inte fel, men skulle kunna handla om många av orterna i Marks kommun. Om Kinna ska få en tydlig roll som målpunkt för dem som bor i Marks kommun utanför Kinna måste det finnas en tydlig reseanledning, vilket det inte finns idag.
- Det känns avlägset att Kinna skulle kännas som en centralort för oss som bor i den västra delen av kommunen - kanske är det annorlunda för dem som bor öster om 41:an?
- Vi som bor närmare ytterkanterna av Marks kommun har våra mentala centralorter utanför kommungränsen idag - och det lokala centrät i någon annan mindre ort i vår omedelbara närhet.

- En risk med att försöka locka folk till Kinna är att det kan utarma den omgivande landsbygden och de andra orterna. Jag ser hellre att saker decentraliseras. Lasarett och gymnasium - sådana saker - bör ligga i centralorten, men inte andra saker.

Vad har Kinna centrum för karaktär?

- **Kinna centrum ska vara trevligt och lättillgängligt.**

Delperspektiv:

- Kinna centrum ska vara ett centrum som håller ihop och involverar alla delar som utbildning, bostäder, trygghet och fungerande infrastruktur över stora delar av dygnet.
- Det är viktigt att fokus ligger på utsatta grupper och inte genomsnittsmänniskan när Kinna centrum utformas; det borde vara en inkluderande plats och sätta en standard för hela Marks kommun.
- Idag är det svårt att veta vad man ska göra när man är i Kinna centrum. Det måste vara mycket tydligare för dem som besöker centrum.

- Kinna centrum ska vara en trevlig plats att stanna upp i eller ta sig till. En plats där det finns mycket att göra för vuxna och barn.
- Det ska vara en plats för avslappad handel. En plats där jag kan köpa det jag behöver och ta en kopp kaffe om jag vill.
- Om fler människor rör sig i centrum bidrar det till känslan av en framgångsrik plats.
- Kinna centrum ska vara en centrumkärna där det är trevligt att vara. Det finns många goda exempel att titta på, där man har åstadkommit detta med fik, mat, kultur, ljussättningar och liknande.
- I en attraktiv centralort måste det finnas engagemang, krav och visioner. Det måste finnas liv.
- Det finns för många bilar i centrum idag. Det förstör platsens karaktär och möjligheter. Vi måste få tydlighet kring bilarnas roll.

- **Marks största potential för framtiden ligger i närheten till naturen. Det borde synliggöras och utvecklas även i Kinna och Kinna centrum, bland annat genom att göra det till en grönare plats och synliggöra de naturvärden som finns vid exempelvis Viskan.**

Delperspektiv:

- Vi borde ta vara på närheten till Viskan; rensa upp ner mot vattnet och bygga lite sluttande boenden, ett gångstråk nere vid Viskan och kanske en restaurang? MBAB:s nya projekt kommer att bli otroligt fint. Vi ska införliva vattnet i staden, som man har gjort i Borås. Där har man vänt stan mot Viskan och även dragit upp vatten inne i stan.
- Det ska finnas mycket grönt i centrum! Bevara och utveckla detta med Sveriges grönaste tätort.
- Vi borde ta fasta på detta med den grönaste tätorten. Det är attraktivt och vi ska värna och utveckla det – använda som varumärke. Vi måste ha en vision kring miljömässig hållbarhet och se hur vi kan förena det med en attraktiv livsmiljö för människor.

- Närheten till vattnet är viktig – vi måste knyta Kinna närmare Viskan, bland annat med vandringsstråk.
- Kinna 2030 som en inkluderande och hälsofrämjande plats där vi tar höjd för vilken framtid vi vill ha, med mycket fokus på miljömässig hållbarhet. Det måste finnas ett tydligt ställningstagande kring vad vi står för.
- Vi har ett kanonläge för naturturism och långhelgostrenden – man vill bo inne i centrum och göra olika utflykter olika dagar.
- Mark är en trädgårdskommun. Det är många som är intresserade av odling och det finns flera kommersiella plantskolor. Mobilisera dessa krafter och engagera dem i gestaltningen av allmänna platser. Det skulle vara ett sätt att involvera människor i utformningen av centrum.
- Du hade en företrädare som talade om en trädgårdsstad – det tyckte jag var vackert! Det borde man fortfarande kunna ta fasta på.

- **Att Mark har en långtgående tradition som textilkommun är någonting som verkligen borde synas mer i den fysiska miljön i centrum.**

Delperspektiv:

- Textilhistorien är något som särskiljer Kinna, och även om den inte är lika visuellt påtaglig idag är den fortfarande levande – exempelvis finns Kasthall, som är hovleverantör. I Borås har man tagit tillvara textilindustrin på ett väldigt bra sätt – det borde vi kunna göra i Mark och Kinna också.
- Det borde inrättas ett museum med allt som har skapats häromkring – kanske ett levande museum som skildrar både dåtid och nutid? Men kanske borde den typen av funktion utvecklas vidare i Rydal och inte i Kinna?
- De byggnader som ger Kinna en tydlig identitet och historia måste bevaras – både gamla förläggaregårdar och andra byggnader. Historien borde också synliggöras genom exempelvis skyltning. Man borde sluta riva gamla arbetarbostäder, magasin och liknande och istället etablera verksamheter i dem.

- Skapa en temapromenad mellan de historiska punkter som finns i Kinna och komplettera med konst och information om ortens historia.
- Det borde finnas en temalekplats på Mor Kerstins torg – kanske en kombinerad skulptur och klätterställning? Eller så kunde det finnas modeller av de gårdar som historiskt sett funnits i Kinna? Lekplatsen i Stationsparken med tillhörande upplysningstavla är en början och borde också uppmärksammas.
- De textila inslagen i centrum borde stärkas - vi sitter ju mitt i Tygriket.
- På temaområdet textil borde man kunna knyta an till våra förläggargårdar på något sätt.
- Ställningarna där man hänger upp julbelysning på vintern borde kunna ha vimplar/tyg/infovimplar som prydnad under resten av året.

Motperspektiv:

- Textiltraditionen var vår stolthet en gång - nu är den snart bara ett minne blott och det är bättre att satsa på framtiden.

Vad behöver betonas i Kinnas karaktär?

- **Kinna centrum 2030 måste ta höjd för framtiden, inte minst eftersom pandemin ytterligare påskyndar många samhällsförändringar som hade börjat redan innan.**

Delperspektiv:

- Handelsprognoser säger att mängden butikslokaler kommer att minska framöver – så även om orter i Kinnas storlek bedöms komma att klara sig bra bör ingen stor utökning av mängden butikslokaler ske.
- Redan innan pandemin pågick det många stora samhällsförändringar och de snabbspolas nu – det måste arbetas in i bilden när Kinna ska utvecklas.
- Många samhällsförutsättningar pekar på att Marks kommun kommer att kunna få ett uppsving i framtiden. Men då måste två viktiga förutsättningar till: infrastrukturen (framförallt kopplingen till Göteborg) och ett tydligt centrum som folk vill hänga i.

- Staden i framtiden kommer att handla om umgänge – hur umgås man i stan? En större del av centrum kommer att vara mötesplatser. Men stadskärnan kommer att vara fortsatt viktig.
- **Ett kännetecken för varumärket Kinna centrum skulle kunna vara närhet till mångfald – att man kan göra många olika saker på ett litet område.**

Delperspektiv:

- Närhet är en viktig fråga att betona, både inom Kinna centrum och inom centralorten.
- En väldigt attraktiv sak med Kinna redan idag är skalan: att du kan göra allt du behöver inne i stan och att det går fort eftersom det är så litet.
- Storheten i Mark kanske är att vi är små, men duktiga på det vi gör. Titta på skytteln i kommunvapnet. Även om vi inte är den stora vävstolen blir det ingen matta i slutändan utan den.
- Det måste finnas en ärlighet och trovärdighet: vi ska se Kinna och Mark för vad det är och kan vara – och vad det inte är.

- Även om Kinna centrum är litet krävs det en ytterligare förtätning av centrum - det får absolut inte spridas ut ytterligare med fler handelsytor. Allt ska hända inom 150 meter från Mor Kerstins torg och det ska vara kö för att få fylla de lokalerna!
- I Kinna centrum behöver alla delar varandra - handeln behöver restauranger och fik och vice versa. De näringar som finns gynnar varandra i en helhet. Alla behövs. Det är flera kugghjul som går i varandra.

- **Markbon är aktiv och går och idrottar mycket – det borde synas och uppmuntras.**

Delperspektiv:

- Sportighet är en anledning till att bo här. Det är viktigt att ta fasta på. Utegymmet vid Kinnaström används exempelvis mycket och många går mycket. Prioritera gående och skapa fler platser för rörelse.
- Plats för sport och sport som ett synligt inslag i centrum är någonting viktigt - det lyftes inte minst fram vid workshoppen i Rydal.

- **Vi måste ta vara på att centralorten Kinna (Kinna-Skene-Örby) har utsetts till Sveriges grönaste tätort och utveckla det i Kinna centrum.**

Delperspektiv:

- Bevara den grönska, de träd och de levande utemiljöer som finns. Vi ska vara rädda om det vi har!
- Sköt de planteringar som finns redan idag på ett omsorgsfullt sätt.
- Komplettera torget med vackra träd. Idag är det kallt och visar inte på någon grön kommun.
- Skapa fler gröna stråk.
- Utveckla Stationsparken och andra gemensamma gröna platser. Kanske med en mer botanisk prägel? De gröna rummen måste också vara demokratiska – alla ska ha tillgång till dem.
- Avstyr den planerade byggnationen av flerbostadshus vid Viskan. Det är ett unikt område avseende flora och fauna, centralt beläget i tätorten. Idag är området dock

igenväxt och otillgängligt – det hade kunnat bli ett fantastiskt grönområde både för medborgarna och djur- och växtlivet.

- Ett attraktivt centrum är förmodligen grönt.

Motperspektiv:

- Marks kommun har en fantastisk natur. Inte Kinna centrum.

Gestaltning

- **Idag ser centrum ganska tråkigt ut. Här finns mycket att förbättra!**

Delperspektiv:

- Många fasader i centrum ser förskräckliga ut – det borde gå att snygga till ganska enkelt.
- Det vore trevligt med en mer gemytlig miljö runt torget. Idag känns det grått och fyrkantigt – färglöst.
- Jag saknar ett helhetsgrepp kring gestaltningen i centrum – det finns ingen linje i det idag.

- Det är för lite av det estetiska i centrum idag. Utöver statyn på Sättraplan saknar jag konst.
- Mor Kerstins torg är den minst inbjudande platsen i centrum idag. Fula fasader, färgskalan, gamla skyltar och gammal reklam. Det är tråkigt. Det finns inget som lockar eller attraherar.
- Varken Mor Kerstins torg eller Sättraplan är platser folk värnar idag. Det är en stenöken. Man borde våga göra något helt nytt.
- Det är av stor vikt att rusta upp befintliga byggnader i och omkring centrum – det spelar stor roll för hur platsen uppfattas. Utbudet är det allra viktigaste, men också att det är och ser trevligt ut.
- Något måste göras åt det gamla stadshotellet. Som det ser ut nu skämmer det ut Kinna.
- Det är inte mysigt i någonstans i centrum idag. Det borde göras mysigt.
- Träden i centrum är för små. Ett trevligt centrum är grönt.
- Idag saknas det en lunga i den förtätade bebyggelsen. Parker, träd, grönområden. Det är viktigt med hänsyn till klimatförändringarna också – tänk på att stora mängder vatten måste kunna absorberas vid skyfall.
- Ett trevligt centrum ska vara lite tillrättat och fint.
- Det finns för många öde platser i centrum idag.
- Det skulle kunna finnas en fontän och något smart sätt som visar vattnets väg genom Mark och betydelse historiskt och idag för Kinna? Vatten vore ett trevligt inslag i centrum.
- Idag är Stationsgatan ganska tråkig och husen är dåligt underhållna. Det är trevligt med julbelysningen som hänger ovanför vägen. Kanske kan man ha något sådant året om? Hela sträckan upp till Sättraplan behöver snyggas till.

- **Ombyggnationen av centrum för cirka tio år sedan var till det bättre.**

Delperspektiv:

- Det var bra att man byggde om Sättraplan, trots att man tog bort parkeringar.
- Sträckan vid Sättraplan är ganska fin idag; Sättraplan är mycket mer inbjudande än Mor Kerstins torg.
- Ombyggnationen som gjorde kostade mycket pengar – det är oerhört viktigt att ha en långsiktig plan för centrum.
- Fördelen efter ombyggnationen är att folk kör lugnare nu – det har blivit ett bättre klimat i centrum efter det.

Motperspektiv:

- Ombyggnationen försämrade tillgängligheten med bil till centrum. Idag är inte tillgängligheten till centrum tillräckligt bra.
- Ombyggnationen kostade mycket pengar och blev heller inte tillräckligt bra.

- **Centrum fungerar bra för olika större evenemang.**

Delperspektiv:

- Dagens Kinna centrum, med de öppna ytorna och det mindre torget vid Sättraplan som hänger ihop med det större torget fungerar väldigt bra för evenemang. Även el och vatten finns på plats.
- Centrum måste fungera bra både i vardagen och vid större evenemang.
- De nya kioskerna på torget som kom 2020 står i vägen vid större evenemang. Även två lyktstolpar mitt på torget står dåligt till – och de ger heller inte så mycket ljus.
- **Det måste finnas en tydlighet – ”nu är jag i centrum”.**

Delperspektiv:

- Det är viktigt att centrum har tydliga entréer och en tydlig centrumkänsla när man är där. Man måste bestämma sig för var entréerna är och vårda dem.
- En entré borde vara vid resecentrum, en vid Lyckeskolan och en vid poliskrysset.

- Det offentliga Mark – biblioteket och kommunhuset – måste införlivas som en tydlig del i centrum.
- Entrén från väster ligger inte vid rondellen vid Lyckeskolan – den vägen fortsätter ju. Ska man välkomnas till centrum borde det bli först vid nästa korsning.
- Det är synd att Lyckeskolans fasad delvis kommer att skymmas av plank. Här borde man skylta med kommunens vapen och information om vilka butiker som finns i centrum.
- Området vid poliskrysset - en av centrums möjliga entréer - är idag mycket märkligt för fotgängare. Trottoaren tar bara slut i ingenstans och det finns inget övergångsställe.
- Området vid poliskrysset borde rustas upp! Gärna en entré här. Här finns både potential och parkeringsplatser.
- Centrum från nordöst borde börja vid teatern, därifrån till rondellen behöver inte göras centrumlikt.

- Stadskärnans känsla borde förlängas hela vägen ner till centrum. Det är en viktig signal att prioritera och uppmuntra hållbart resande. Satsa på bättre gångbanor, skyltar och belysning.
- Om man satsar på att tydliggöra centrum är det viktigt att inte vända ryggen mot områdena runtomkring – det får inte bli en fram- och en baksida.

Motperspektiv:

- Nej, det är inte viktigt att visuellt markera var centrum ligger – bara fåfängt. Det räcker att det är trafiksäkert, allt annat är slöseri med skattemedel.
- Det är inte viktigt att markera var Kinna centrum ligger. Satsa på helheten och att bygga ihop Kinna med Skene på ett bra sätt istället.
- Man kan markera var centrum ligger med skyltning – resten är onödigt.
- Bristen på tydliga entréer är inte det största problemet med Kinna centrum. Satsa på andra saker istället.

- Det är fåfängt att fokusera på den här typen av frågor - den som skall upp till centrum från stationen behöver fri väg och att slippa trängas med bilar, inget annat.
- **Ett problem i centrum idag är att det överlag är byggt i en bilskala.**

Delperspektiv:

- Majoriteten av dagens Kinna centrum är byggt under en tid när bilen var något centralt att planera för. Det gör bland annat att gaturummet i centrum är väldigt stort och öppet. Hur skalar vi om till människoskalan?
- Det är en utmaning att förtäta på ett bra sätt.
- **Det borde finnas en Kinnastil i arkitekturen.**

Delperspektiv:

- Husen vid Sättraplan – det är Kinnastilen.
- Fyll inte kvarteret Folkskolan med fula punkthus eller svarta lådor enligt tidens ideal. Bygg istället sammanhängande kvarterbebyggelse med gathus som ger en inramad gatumiljö.

Motperspektiv:

- Det handlar inte så mycket om en Kinnastil som att bygga kvalitativa byggnader och miljöer med omsorg om dem som ska leva där – det är det som det måste handla om.
- **Det är ett problem att Kinna idag inte syns från riksväg 41.**

Delperspektiv:

- Det är viktigt att synas på det lite kortare avståndet – idag syns inte Kinna från 41:an - toppen på kyrktornet är det enda som syns. Hur ska folk som passerar veta att de kan svänga in här om de helt missar oss?
- Med nya, lite högre byggnader kommer Kinna att synas från 41:an. Men kanske behövs det också fler åtgärder?

Trafik: detaljerade perspektiv



På följande sidor finns de detaljerade perspektiven på temat trafik sammanställda. Först lyfts respektive perspektiv fram, för att följas av först olika, mer specifika delar inom respektive perspektiv. Därefter presenteras eventuella motstående perspektiv, för att bredda bilden av frågan och lyfta fram eventuella meningsskiljaktigheter som framkommit.

Återgivningarna av perspektiven är inte citat och om två perspektiv har varit mycket snarlika har de bakats ihop till en enda formulering.

Trafikflöden (till och inom Kinna centrum)

- **Det måste finnas fungerande kollektiv infrastruktur mellan Kinna centrum och andra delar av kommunen under större del av dygnet och veckan.**

Delperspektiv:

- En utmaning för Kinna centrum är att från exempelvis Fritsla tar det 15 minuter med buss till Kinna – och till Borås. Och efter 13 på lördagar och 18 på vardagar saknas logistiken till Kinna helt.

- Kinnas förbindelser till omvärlden spelar oerhört stor roll.
- Det hade varit bra med bättre bussförbindelser ut till de små ställena – det är viktigt för unga. Det är inte bra att vara beroende av bil och alla har inte råd med moppekort.
- Det finns fortfarande ingen fungerande taxiverksamhet i kommunen? Ska man kunna göra saker i Kinna kvällstid måste det också gå att ta sig hem! Avsaknaden av beställningstrafik är en stor brist.

- **Det är bra att det går biltrafik genom centrum.**

Delperspektiv:

- Biltrafiken genom centrum ger liv. Annars hade det varit helt ödligt. Gaturummet är för stort för enbart fotgängare. Hade man stängt av trafiken hade man behövt fylla det med något annat.
- Centrum känns väldigt tillgängligt som det ser ut idag – det är lätt att ta sig dit.

- Angående biltrafiken så är det ganska bra som det är nu – det är lätt att stanna till för att köpa något.
- Det är viktigt att kunna ta bilen till allt.
- Det är viktigt för handel, restauranger med mera att det går att köra i centrum, om än sakta.
- Biltrafiken genom centrum bidrar med ögon på gatan, vilket gör centrum tryggare än vad det hade varit annars.
- Det är lätt att titta på de vinnande orterna – de stora orterna. Vi får helt enkelt tugga i oss att vi är en småstad och att vi måste ha bilar i centrum – vi kan inte jämföra oss med Göteborg eller ens Borås. Handeln kan inte leva på bara dem som bor i centrum – enkelheten är viktig!
- Vi behöver biltrafiken i centrum eftersom vi är små, men det måste gå långsammare. Farthinder vore bra. Kanske skulle en del i det också kunna vara om vi bytte namn på vägen genom centrum till gatan-någonting? Gata förmedlar ett annat körsätt än väg.

- Kinna är för litet för att på egen kraft klara sig utan bilen. Jag tror inte att det går att stänga av. Systembolaget är en anledning för boende utanför Kinna att åka dit och det blir för tungt att bära till tåget när man handlat.

Motperspektiv:

- Biltrafiken gör att centrum inte är en trevlig plats för människor idag. Den sker heller inte på fotgängarnas villkor, trots att det är skyltat som gångfartsområde. Detta inverkar menligt på centrumhandeln och de flesta bilar åker ändå bara igenom centrum utan att stanna till.
- Gångfartsområdet fungerar som en genomfartsled idag.
- **Det vore skönt med en bilfri miljö i centrum.**

Delperspektiv:

- Biltrafik är en känslig fråga. I Borås har man stängt av mycket av biltrafiken och det har blivit väldigt mysigt.
- Jag tror på att stänga av biltrafik i centrum: jag gillar inte att umgås med bilar. Men det är smidigt nu. Det vore åtminstone skönt med något bilfritt område – någon miljö.

- Det är inte okej att köra så mycket bil i centrum som folk gör idag – vi måste sträva efter och satsa på att minska bilkörandet.
- Ingen trafik borde gå genom centrum. Det är omodernt och skapar bara rörighet på den lilla ytan.
- Gågatan fungerar inte som den är utformad idag. Förbjud trafik genom centrum. Det går att köra runt.
- Att leda trafiken genom centrum är omodernt och skapar många negativa effekter för centrumkärnan. Om ett gångfartsområde skall användas bör det även utformas som ett sådant och då bör inte kollektivtrafiken heller ledas igenom där.
- Det är inget vidare med trafik genom centrum. Det är omodernt, mycket onödigt och främjar ej handel. Det finns fina exempel i Sverige på att både trivsel och handeln ökar med bilfritt. Jag bor i Kinna och ser hur det ser ut dagligen med trafiken som endast passerar utan ärende.
- Vill man ha ett levande centrum med många människor så är det inte just där bilarna ska vara – man måste välja.

Lär av andra orter; gågator är mysigt. Gångfartsområdet idag fungerar inte, går man där i gångfart kommer man att bli påkörd och jag tror inte att det kommer att bli en trafik på fotgängarnas villkor i framtiden heller om man måste samsas. Idag är det bara polisen och trafikskolorna som håller gångfartshastighet. På kvällarna kör här störande mopeder och epatraktorer.

- Det ska vara lätt att komma till Kinna, men i Kinna centrum ska vi inte trängas med bilar.
- Det vore väldigt skönt att slippa bilar i centrum, men då är det viktigt att se till att det finns olika alternativ till parkering så att det inte försvinner fler besökare från centrum.
- Förbjud all biltrafik i centrum – det skapar bara otrygghet. Bilarna kan åka runt.
- Stäng av genomfartstrafiken – även genomfartstrafiken som numera går förbi Strömskolan via Prästgatan och Enelundsvägen till Mor Kerstins väg. Det har blivit en genomfartsled även för mycket tung trafik.

- Gärna mer bilfritt i centrum med bra parkeringsplatser nära. Jämför med hur långt går vid stora köpcentrum - det blir kortare här oavsett hur man utformar det!
- Boråsvägen och torgen i centrum borde kunna vara bilfria – det finns parkeringsdäck nära och ska ju byggas ett till.
- Det är viktigt att ha bilfritt mitt inne i centrum för att det ska kunna vara mysigt! Även viktigt med närhet till parkering och bredd av butiker. Idag åker man hellre till Varberg från exempelvis Horred. Det är inte viktigt att man kan köra igenom centrum.
- När man diskuterar ett delvis bilfritt centrum är det jätteviktigt att ta hänsyn till tillgång för alla - inklusive äldre och rörelsehindrade. Det är viktigt att inte omöjliggöra access för dem!

Motperspektiv:

- Utan genomfartstrafik i centrum kommer handeln att missgynnas och centrum kommer att upplevas som helt dött.

- **Det viktiga är inte att kunna köra bil genom centrum, utan att komma nära sin målpunkt med bilen.**

Delperspektiv:

- Vi får inte jämföra oss med Nordstan eller liknande – där kan man ställa bilen och gå sedan gå och handla. Så är det inte här.
- Det är viktigt att bevara möjligheten att köra bil i centrum. Det vore negativt att stänga av den möjligheten – åtminstone så länge vägarna runt är krångliga. Hade det varit lättare att nå befintliga parkeringar och det befintliga parkeringshuset hade det varit en annan sak. Men nu är det avigt.
- Det är inte viktigt att man ska kunna köra genom centrum – men att man ska kunna komma nära med bil.
- Idag är Kinna centrum en plats där det är smidigt att snabbt springa in om man snabbt behöver ha tag i en skjorta eller ett par jeans. Det är inte en plats man strosar runt på, utan det handlar om specifika målpunkter. Då blir man också kräsen och vill kunna parkera direkt utanför butiken.

- Enkelrikta trafiken genom centrum och ha parkeringsfickor längs med – då slipper man en del av genomfarts- trafiken, men det är ändå lätt att komma nära sitt mål med bilen.
- Jag har svårt att se hur vi kan ta oss runt centrum med helt bilfri kärna. Löser vi parkeringsfrågan och rusning- en runt hämtning och lämning utanför Ström- och Lyckeskolan?
- Stryp genomfartstrafiken genom centrum genom att enkelrikta trafiken från respektive håll. Då går det att komma nära dit man ska, men vi slipper trafiken som bara rullar igenom utan ärende, vilket många gör idag. Genomfartstrafiken främjar inte handeln heller. Eller så tillåter man bara trafik till det nya parkeringshuset när det byggs.
- Det som är synd idag är att centrum ligger så konstigt till. Hade huvudgatan gått förbi alla de större parkering- arna hade situationen varit annorlunda – nu är det svårt att lämna bilen på ett smidigt sätt och fortsätta till fots.
- Eftersom viktiga delar av centrum är just livsmedelsbu- tiker och Systembolaget är det jätteviktigt att planera så att man inte behöver bära tungt långt - då åker hellre folk någon annanstans.

- Vilken typ av handel som ska finnas i centrum styr hur viktig accessen med bil blir.
- Jag förstår inte att trafiken behövs i Kinna. Det är grått och dött idag; träd och växter vore trevligt! Jag parkerar alltid utanför fastän jag är pensionär.

Motperspektiv:

- Det blir för krångligt att ta sig till centrum och flödena kommer inte att fungera om man bara kan ta bilen till centrum, men inte genom.
- **Det är viktigt att ha tydliga flöden för alla olika trafik- slag genom och runt centrum.**

Delperspektiv:

- Det är viktigt att flödena finns inom centrum, så att man blir hjälpt på traven och det känns naturligt.
- Kommunen har möjligheten att skapa förutsättningarna och ramarna för centrumutvecklingen – och det handlar bland annat om trafikflödena. Tydligheten i flödena är väldigt viktig. Det gäller alla olika trafikslag.

- Det finns idag en otydlighet i flödena – bland annat stråket förbi Systembolaget; det är trångt. Vilken väg ska vara öppen? Ska vi se Boråsvägen som en genomfart eller inte? Det behöver rensas upp i flödena.

Motperspektiv:

- Poängen med ett gångfartsområde är att det inte är någon tydlig uppdelning mellan olika trafikslag - alla ska samsas huller om buller på samma yta. Däremot fungerar inte gångfartsområdet på ett bra sätt idag - folk kör för fort.
- Vi ska fortsätta ha ett gångfartsområde, men det borde finnas lite väghinder, så att man behöver kurvköra och kanske också stanna för mötande bilar. Idag går det alldeles fort genom centrum! Även bussarna kör riktigt fort. Det borde vara lite jobbigt att som trafikant ta sig genom centrum – åtminstone på dagen.
- **Många av trafiklösningarna i och runt centrum känns bökiga idag.**

Delperspektiv:

- Korsningen Mor Kerstins väg-Boråsvägen är dålig – här borde det byggas en rondell. Det känns inte trafiksäkert idag, varken för fotgängare, cyklister eller bilister.
- Överlag är trafikflödena runt centrum dåliga idag. Åker man exempelvis mot Kinna från rondellen vid Lyckeskolan hamnar man i Kinnaström. Det har funnits idéer om att räta upp och räta ut vägarna här.
- Trafiklösningen vid Sättraplan är knölig. Kanske kan man bygga någon form av rondell? Stängs trafiken av här behövs tydlig information, så att man vet var man kan ställa bilen.
- Trafiklösningen vid Coop-/Systembolagshuset är knölig.

Motperspektiv:

- Att det inte är enkelt att köra bil i centrum idag är inte ett problem. Det ska vara enkelt att lämna bilen anslutning till centrum, men i centrum hör bilen ändå inte hemma.

Parkering

- **I centrum måste det vara gratis att parkera.**

Delperspektiv:

- I centrum förväntas kommunen tillhandahålla gratis parkeringsplatser.
- Det är för dyrt att spränga ner all parkering – jag tror inte att markbon är beredd att betala annat än för boende- och långtidsparkering. Måste man betala för att handla i Kinna centrum dör platsen.
- Ingen vill betala för parkering.
- **Det är för svårt att parkera i centrum idag.**

Delperspektiv:

- Den stora ombyggnationen som gjordes försämrade tillgängligheten till centrum. Bland annat genom att parkeringarna på Sättraplan togs bort. Centrum är inte tillräckligt tillgängligt idag – det finns parkeringsplatser, men de är inte tillräckligt tillgängliga.

- Pollarna vid de fickparkeringar som finns i centrum är ett irritationsmoment – de är svåra att se och många kör på dem.

- **Det är bra att det ska byggas ett nytt parkeringshus i centrum.**

Delperspektiv:

- Vi ska absolut bygga ett parkeringshus, men om tjugo år när vi kör mindre bil kanske vi bygger om det till något annat.
- Parkeringshus vore toppen. Människan behöver lära sig att gå lite och det frigör ytor till annat. Vi kommer att hitta till butiker och matställen ändå. Det frigör också ytor till annat än parkering. Förtäta inte med med ytterligare byggnader, utan gör dem gröna. Oavsett om det blir lite längre att gå är det fortfarande nära.
- Passa på att bygga ett P-garage med infart ifrån Boråsvägen under tilltänkta byggnader i kvarteret Folkskolan eller bygg på befintliga parkeringsdäck.

- Det kommer att bli en kaosperiod mellan det att skolan och sporthallarna färdigställt och det nya parkeringshuset har färdigställts. Det behövs en lösning för den perioden också! Om det inte hanteras på ett bra sätt riskerar det att döda handeln i Kinna centrum.
- Min uppfattning är att man hittills inte har orkat ta ett helhetsgrepp om trafik, parkering, flöden och liknande. Problemet löses heller inte enbart med ett nytt parkeringshus, även om det är oerhört viktigt. Kommunen måste också förstå hur mycket förändringar i tidsplanen för parkeringshuset påverkar andra aktörer i centrum.
- **Parkeringsfrågan måste lösas på ett tydligare sätt.**

Delperspektiv:

- En tydlighet kring var vi ska parkera – och parkeringsnorm – är en viktig del av de stora förutsättningarna för ett attraktivt centrum. Idag hämmar otydligheten kring parkeringsfrågan fastighetsaffärer i Kinna centrum.
- Bara kommunen kan äga parkeringsfrågan. Lös den och trafikflödena på ett tydligt sätt.

- Många ska helst ha bilen med sig hela vägen in i affären... Det är onödigt. Däremot måste vi klara av trafiken när Ludvigson bygger vid Systembolaget – om det nu är ett p-hus eller någon annan lösning.
- **Det borde finnas fler gatuparkeringar i centrum.**

Delperspektiv:

- Det som talar emot ett p-hus är hur man använder centrum idag: att man bara stoppar för ett ärende och åker vidare.
- Skapa fler parkeringsmöjligheter längs alla gator i centrum. Man vill ta bilen fram till den affär eller butik man ska besöka.
- Det är jätteviktigt för handeln att det går att parkera centralt. Centralt innebär i det här fallet 100-150 meter från Mor Kerstins torg. 300-500 meter är för långt.
- Jag tror att ett parkeringshus kan vara bra på helgerna, men för att möta behovet under veckorna - relaterat till handeln - behövs 15-minutersparkeringarna riktigt centralt också.

- Jag tror att frågan om parkering för den breda allmänheten och för dem som har svårt att röra sig till fots - både pensionärer och andra - måste vara olika saker, med olika lösningar. Dem som måste in måste in.
- Det finns idag handikapparkeringar mitt i Kinna. När man parkerar från Domus-hållet hamnar förardörren mitt i gatan. Det är en arbetsmiljöfråga. Platserna borde breddas.

Motperspektiv:

- Bilarna ska inte vara i centrum alls. Förbjud all biltrafik i centrum.
- **Det är jätteviktigt att det är smidigt att parkera centralt.**

Delperspektiv:

- Det måste vara enkelt att komma in i det nya parkeringshuset! Det ska vara lätt att komma in och lätt att lämna bilen snabbt.
- Möjliggör parkering vid infarterna till centrum. Jämför med stora köpcentrum där folk parkerar en halv kilometer från affärerna.

- Vi måste kunna köra bil och parkera nära centrum. De som inte bor i Kinna bör ha det enkelt att gynna handeln, annars finns det risk att de åker till större orter.
- Permanenta grusparkeringen vid korsningen Mor Kerstins väg-Boråsvägen.
- Det borde finnas fler parkeringsvakter i centrum. Folk parkerar på fel ställen och står för länge på 2-timmarsparkeringar. Om det hålls efter bättre blir det smidigare för alla.
- Det är jätteviktigt att skyltningen till parkeringsplatserna är bra, framförallt om trafiken stängs av i vissa delar av centrum. Skylta tydligt och i god tid – det gäller även parkeringsplatser för till exempel husbilar.
- Parkeringsfrågan är den allra viktigaste frågan för att vi ska kunna ha ett centrum med välfungerande handel. Parkeringshus eller vad det nu blir. Viktigast av allt är också att parkeringshuset inte kommer att finnas på plats när vi behöver det som bäst. Vi måste ha en tillfällig lösning för perioden innan parkeringshuset är klart, annars dör Kinna centrum. Ett alternativ är en provisorisk extraparkering på Mor Kerstins torg, tills vi får något riktigt.

- Det räcker inte för handelns del med grusparkeringen vid korsningen Mor Kerstins väg-Boråsvägen. Där står det bara byggbilar som det är nu. Och om det inte blir en tidsbegränsad parkering kommer det i framtiden bara att bli lärarnas parkering.
- Det kommer att bli oerhört svårt att föra en positiv diskussion om det framtida Kinna centrum om man upplever parkeringssituationen som kaos.
- Parkering måste finnas centralt för att centrum ska fungera bra. 150-200 meter från torget är rätt okej – 300-500 meter är för långt.
- För att få veckohandeln i Kinna att fungera behövs 15-minutersparkeringsplatserna nära. På helgen, när man gör flera besök kan man nog tänka sig att stå lite längre ifrån, som exempelvis i ett potentiellt nytt parkeringshus.
- För att centrum ska fungera för oss som bor utanför centralorten måste vi kunna ta oss dit med bil. Idag upplever jag att det är dåligt med parkeringsplatser centralt under de tider och vid de tillfällen fler har anledning att åka till centrum.

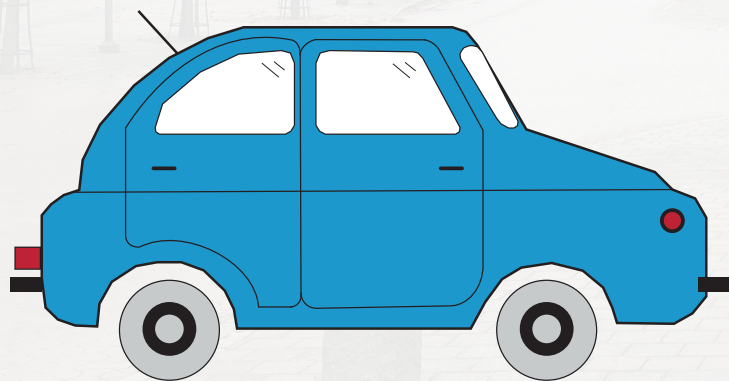
Prioritering av trafikslag

- **I centrum borde gång- och cykel vara prioriterade trafikslag.**

Delperspektiv:

- Det ska vara lätt att ta sig fram med cykel eller elsparkcykel och ställa den på ett säkert sätt.
- Att leda biltrafiken runt centrum är ett bra sätt att skapa en trygg och säker miljö för alla åldersgrupper. Torget med omnejd bör vara en plats för de gående för att främja handel och caféer.
- Det tar lika lång tid att cykla från Skene som att åka till Kinna centrum med bil. Vi måste uppmuntra folk att cykla hellre än att ta bilen.
- Markbon går mycket – det borde vara ett prioriterat flöde.
- Det ska inte köra runt en massa bilar i centrum, det tycker man inte är mysigt idag.

- Det är rätt bökigt att navigera Kinna centrum till fots eller med cykel idag på grund av att det är mycket biltrafik. Det är svårt att få en riktig centrumkänsla med trafiken som den är nu.
- Med P-hus i utkanten så blir det en självklarhet med fritt från bilar, mopeder, motorcyklar och epatraktorer i Kinna centrum.
- Som jag ser det kom vi överens för länge sedan om att Kinna ska vara en plats för fotfolket, där man går och promenerar och där husen inte ska vara för storskaliga. Kopplingen till naturen är viktig - den tappar vi om det blir för stort.



Aktiviteter & utbud: detaljerade perspektiv



På följande sidor finns de detaljerade perspektiven på temat aktiviteter och utbud sammanställda. Först lyfts respektive perspektiv fram, för att följas av först olika, mer specifika delar inom respektive perspektiv. Därefter presenteras eventuella motstående perspektiv, för att bredda bilden av frågan och lyfta fram eventuella meningsskiljaktigheter som framkommit.

Återgivningarna av perspektiven är inte citat och om två perspektiv har varit mycket snarlika har de bakats ihop till en enda formulering.

Allmänna platser, offentligt utbud, kultur och idrott

- **Torgmiljöerna i Kinna centrum måste utvecklas.**

Delperspektiv:

- Kinna centrum behöver mer aktivitet utomhus.
- Kinna centrum skulle må bra av exempelvis en lekplats på torget – något som gör att folk uppehåller sig där och kan aktivera sig i samband med att de går på stan; halva familjen kan göra ärenden – och halva kan leka på lekplatsen.

- Kinna centrum behöver ett trevligt torg – trevliga platser att vara på inne och ute. Centrum behöver bli en plats där det är trevligt att strosa runt.
- Det behövs mötesplatser där man känner att det är trevligt att vara – det behövs aktiviteter för ungdomar och äldre. Kanske boule?
- En centrumkärna ska vara en mötesplats – i dagsläget fungerar Kinna centrum ganska dåligt som det. Det borde hända mer på torget!
- Det borde finnas fler platser som uppmuntrar till gemensamt häng, som bänkar och kanske klätterställningar. Kanske kan kommunen ordna fasta uteserveringsplatser, där man kan sitta oavsett var man har köpt sin lunch?
- Ett alternativ skulle kunna vara att stänga någon av vägarna – kanske den upp mot Kinna finbageri – och gjort ett trevligare torg där.

- Kinna centrum, med Mor Kerstins torg och Sättraplan fungerar bra för genomförande av större evenemang idag. Det är enklare att genomföra tillställningar när det är lite tommare – som det är nu. Vardagen måste också vara bra, men vi måste bevara - och gärna förbättra - förutsättningarna för att genomföra större evenemang.
- Idag är handeln i Kinna är svag – kommunen måste göra en stor del av det utvecklingsarbete som krävs för att skapa en stadskärna vi kan vara stolta över och kan inte förvänta sig medfinansiering av utveckling av allmänna platser i någon större utsträckning.
- På torget kunde man ha en form av konstnärlig klätterställning/skulptur som utmanar alla sinnen.
- Jag saknar grönska, träd, blommor, buskar. En parkmiljö med fontän, snygga matställen, caféer.
- Kommunen borde erbjuda fasta sittplatser som ett komplement till lunchrestauranger och kanske en framtida matmarknad, eller ett större utbud av tillfälliga serveringar.
- Saknar en attraktiv samlingspunkt med trevlig och inbjudande utemiljö. Boulebana på sommaren och skridskobana på vintern.
- Om man vill ha stora evenemang i centrum är det viktigt att inte omöjliggöra det. Det finns många kommuner som exempelvis har lagt fundament så att en scen enkelt kan monteras upp. Möjligtvis skulle man kunna anlägga fundament för en ny scen i Stationsparken, men då måste allt det logistiska som redan finns på Mor Kerstins torg lösas även där - ström och vatten med mera.
- Det borde finnas en offentlig, väl tillgänglig och underhållen offentlig toalett i anslutning till torget.
- Vi har drivit frågan om en lekplats på torget länge!
- Jag bor utanför Kinna och är sällan där. Centrum har verkligen blivit tråkigare. Det borde finnas mer grönska och mindre trafik.
- Något som hade varit bra - inte minst för att gynna detaljhandeln och fiken - är en lekplats mer centralt. Den i Stationsparken är visserligen rätt ny och det känns

som att folk är där, men kanske ytterligare en ännu mer centralt? Det finns en utarbetad idé för en vävstolslekplats på Mor Kerstins torg.

- Torget står jämt tomt idag. Om det inte börjar användas till något vettigt kan man lika gärna göra parkeringsplatser där.

Motperspektiv:

- Varför skulle det finnas en lekplats på torget? Varför skulle vi åka från andra delar av kommunen för att leka där?
- **Barn och unga måste få utrymme i centrum.**

Delperspektiv:

- Det finns inget självändamål i att ungdomar ska mötas i centrum – däremot är det viktigt att det förekommer event och mötesplatser med tydliga syften; och lite kontroll.
- Idag hänger ungdomarna vid OKQ8, med bilar och EPA-traktorer. Jag blir inte orolig när ungdomarna samlas runt ett intresse.

- Det viktiga för ungdomarna är att känna sig sedda och hamna i en positiv gemenskap – men hur skapar man det?
- Det är bra om man kan bygga tidlösa saker – framförallt för unga. Till exempel var skateramper stort förut, men dem byggs fortfarande idag. Vi måste hänga med mer.
- Ett centrum ska vara vad det är – en plats för alla: där det finns lite för alla. Lite för unga och lite för alla andra också.
- Det borde finnas aktiviteter för barn på torget. Till exempel kan man visa match på storbildsskärm i samband med sportevenemang och det kan finnas foodtrucks som serverar mat och dricka.
- Ungdomsperspektivet är viktigt i samband med utveckling. För 15 år sedan ville alla ha skateparker – nu byggs dem, men ungdomarna har gått vidare.
- Det måste hända fler saker för unga i centrum. Sommarfredagarna är bra, och Ung i Mark gör mycket bra på framförallt somrarna. Mer sånt!

- Skapar man mötesplatser för unga är det viktigt att de har ett syfte. Många unga har idag en egen värld på sociala medier. De som inte är barn och inte vuxna får inte falla bort.
 - Kulturen i Kinna centrum idag vänder sig mest till äldre målgrupper.
 - Att det finns aktiviteter för unga och andra spelar mer roll än hur det ser ut.
 - Nu finns Centralen, så det är bättre än innan, men det verkar finnas mycket skit bland ungar. Det känns som att det skulle kunna minska om det fanns mer för unga att göra. Utöver Ung i Mark känns det som att det saknas fokus på ungdomar. Man måste tänka på ungdomar en hel del när man utvecklar centrum.
 - Jag tror att olika eventgrejer ger ett levande centrum. Det behövs en mångfald av olika saker för alla olika målgrupper.
 - Kommunen borde underlätta och bidra till kulturella aktiviteter för ungdomar; genom kulturskolan och genom föreningsstöd till de föreningar som jobbar med tillgänglig ungdomskultur.
 - Mark är en bra barnkommun, men en dålig ungdomskommun - blir man lite äldre finns det inte mycket att göra.
 - Något att göra på kvällarna för ungdomar är viktigt. Det hindrar skadegörelse och liknande. Tygrikeshallen finns ju, men det är bortåt Skene till. Snickaren skulle också behöva lite stöttning.
 - **Offentliga funktioner är en viktig del av ett levande centrum. Detta kan utvecklas!**
- Delperspektiv:*
- Idag finns det många kommersiella rum i centrum – det hade varit utvecklande för hela centrum om Lyckeskolans lokaler kunde få en bred användning kvällstid.
 - Det bör finnas någon form av turistinformation i centrum, med en offentlig toalett för besökare. Turister i centrum skulle hjälpa handeln med. Kommunen borde satsa på grön turism med liten miljöpåverkan.
 - Det är viktigt att det offentliga Mark är en tydlig del av centrum – inte minst biblioteket.

- Flytta vårdcentralen till centrum.
- Varberg har en väldigt lyckad satsning med både kommersiell och icke-kommersiell satsning på biblioteket, som kan vara en förebild.
- Jag saknar en kreativ samlingsplats och en öppen förskola.
- Det behöver finnas plats för nöje och kultur – kanske i ett mer centralt placerat kulturhus eller bibliotek, som vänder sig till många olika målgrupper?
- Kulturverksamheten i Kinna idag vänder sig idag till en äldre, kulturell målgrupp – de lokaler som finns inbjuder heller inte till något annat.
- Inspiratörer, kost- och hälsovetare är inslag som jag saknar i det kulturella utbudet i Kinna idag.
- **För ett levande centrum borde vi se till att utnyttja de lokaler vi har (och snart har) för kultur och idrott på många olika sätt och under stora delar av dygnet.**

Delperspektiv:

- En bred användning av våra nya idrottshallar ger förutsättningar för liv i centrum över stora delar av dygnet.
- Biografen borde kunna vara konferenslokal eller föreläsningssal de tider den är ledig.
- Idag hamnar ofta exempelvis större musikevenemang i Arenahallen i Skene, vilket gör att näringslivet i Kinna centrum inte får några positiva synergieffekter i samband med evenemangen. Vad kan vi göra i Kinna?
- Idag är biblioteket och kulturhuset två separata verksamheter. På större orter skapar man idag ofta kulturcenter, som kan utgöra ett forum och inte bara en tjänst. Bibliotekens framtid är mer än bara böcker!
- Ja, hurra! Gör ett kulturhus av biblioteket! Där kan man ha klädbytardag, sticklingsbytardag, olika workshops, utställningar med mera.
- Visa upp konserthusbion och biblioteket! Gör mesta möjliga av dem.

- Vi skulle behöva en demokratisering av kulturutbudet. Skolteater är mycket begränsat i åldrarna. Kommunen behöver gå in och stötta fler teatergästspel! Nycirkusfestivalen kanske kan ha två scener? Mer musik för alla åldrar. Tänk öppet, välkomnande och merskapande.
- Idrott är viktigt för markborna och för folkhälsan generellt. Sänk trösklarna hit och demokratisera! Sänk också trösklarna till kulturlivet. Öppna upp för ungdomars engagemang. Och de äldres.
- Var det nödvändigt att bygga en scen i Lyckeskolan? Behövs det alls fler lokaler för det framtida utbudet. Utnyttja gymnasiets aula och teaterbiografen mer effektivt.
- Det är en detalj, men jag vill propagera för skönare stolar i teatern i Kinna.

Motperspektiv:

- Låt biblioteket vara bibliotek, skapa i stället ett separat kulturcentrum i annan lokal.
- Biblioteket skall enbart vara bibliotek med möjligheter att sitta ned för läsning. Tystnadskulturen skall bevaras

i de lokalerna. Andra aktiviteter låter vi föreningar eller andra privata aktörer sköta. Ett bibliotek ska vara just ett bibliotek – tyst och lugnt.

- Låt den gamla förläggargården Ännagården bakom kommunhuset bli kulturhus alternativt filial till kulturhus. Det är ett sätt att lyfta fram ortens och kommunens textilhistoria på.
- Tror definitivt på ett kulturhus i Kinna centrum. Vi har anledning att vara stolta över konserthusbion och biblioteket redan idag. Frågan är om vi kan locka hit en del av kulturskolan eller är de alltid i tennishallen och på Kunskapens hus? Liv behövs inte bara dagtid.
- Det krävs mer satsning på elitidrott om de nya idrotts-hallarnas koppling till centrum skall få någon betydelse.
- Idrott och hälsa är oerhört viktigt för en attraktiv kommun och här brister Mark idag – vi är ingen idrottskommun. Ta antalet konstgräsplaner för fotboll som exempel. Anlägg en stor multisport-arena bredvid nya hallen och ett centrum för spontanidrott.
- Om den nya idrottshallens koppling till centrum är viktig - varför byggde man den då inte som en tydligare del av centrum?

- **Det saknas en naturlig mötesplats för äldre i Kinna idag.**

Delperspektiv:

- Jag saknar Rönnäng. Där brukade man äta lunch - det var perfekt.
- Jag som pensionär saknar den naturliga mötesplatsen i Kinna. De jag känner som är ensamma går till Hemköp. Förut gick man till Rönnäng. Överlag går man till platser där man har en stor chans att träffa någon. Man går inte till ett café; det är för dyrt – det måste vara billigare.
- **Aktiviteter och evenemang är en viktig del av ett levande centrum.**

Delperspektiv:

- Kontinuerligt förekommande aktiviteter och evenemang är en viktig del av ett levande centrum. Det är bra om det kan vara många små aktiviteter och oftare. Aktiviteter är överlag uppskattade. Alla har inte råd att åka på semester, då är det viktigt att det finns saker som händer hemma.

Kommersiellt utbud

- **Kinna centrum behöver fler verksamheter, caféer, restauranger och butiker.**

Delperspektiv:

- Ett café på torget vore härligt. Jag saknar överlag ett trevligt restaurang- och caféliv. Gärna ett barnvänligt café i anslutning till BVC, med lekytor.
- Ett nöjesliv är en viktig del av ett attraktivt centrum. Det utbudet har minskat mycket i centrum och det är saknat. Det finns inget kvällsliv i Kinna idag.
- Möjliggör för fler uteserveringar i anslutning till restauranger och fik.
- På helgerna eller kanske ännu oftare borde det finnas en matmarknad i stil med bondens marknad i Kinna centrum. Kanske med någon typ av tema eller helt enkelt bara lokalproducerad mat och produkter? Kvaliteten är viktig. Ett salutorg? Kanske kunde Rekoringen ha sin utlämning på torget?

- För att verkligen ta vara på läget vid Viskan där Marks bostad ska bygga bostäder borde man se till att få med en lokal för café eller restaurang och ett soldäck. Kanske som en mindre version av Sandwalls plats i Borås? Vi behöver någonstans att samlas och Kinna behöver vända ansiktet mot Viskan – istället för ryggen.
- Utöver fler caféer och liknande saknar jag ateljéer för keramiker och andra konstnärer och hantverkare i centrum. Det finns många lediga lokaler som hade kunnat få roliga användningar.
- Tillåt servering på torget – inte bara i form av små tillfälliga kiosker. Kioskerna utgör dock ett tillskott till centrum, även om man hade kunnat ställa högre krav på utformningen. De gör att det känns mer levande och det finns fler ögon på gatan.
- Om tio år kommer samhället att ha samlingspunkter där vi kan umgås – det kommer inte att handla om den traditionella centrumfunktionen, utan om någonting annat.
- Det hade varit roligt med fler affärer – klädfaffärer – och fler caféer och restauranger; lite mer att välja på. Det

finns sjukt många pizzerior i den här kommunen. Det är ett litet utbud i centrum idag, och svårt att spendera mer än 2-3 timmar där.

- Restaurangutbudet i Kinna centrum har blivit mycket bättre än vad det har varit. Vad som däremot saknas är en riktig finrestaurang – men det kanske inte skulle bära sig.
- Det saknas en skoaffär och vårdcentralen bör ligga mer centralt.
- Det är inte så sexigt med ett centrum som består av banker, optiker och så vidare... men det kan förstås vara bra för fastighetsägarna. Men vi behöver hursomhelst inte fler banker och optiker.
- Jag saknar torghandel i stil med ”bondens marknad” med närodlat på helgerna att handla direkt från producenterna.
- Ta tillvara de planer som fanns på Kinna salutorg.
- En permanent matmarknad inom- eller utomhus, för lokala råvaror vore ett fint komplement till centrum.

- Ett varierande utbud med tillfälliga serveringar vore bra, ställ gärna krav på utseende. Men vi behöver fler caféer som man också kan sitta på kvällstid. Det är lite snedvridet att det inte går att ta en kaffe på kvällen, men däremot öl. Även ateljéer efterfrågas för en levande kombo.
- Det viktigaste kommunen kan göra för att förbättra utbudet i centrum är att skapa möjligheter för fler bostäder.
- Rekoringen kanske kunde bli en del i en framtida torgmarknad? Inte minst bör de veta vad som fungerar att sälja lokalt.
- Prognoserna för framtidens centrum säger att handelsytorna kommer att minska. Vi behöver fylla de lokaler vi har innan vi tillför för många nya. Gärna mer aktivitet i Kinna centrum, men inte mer handelsytor.
- Det måste till en förtätning av centrum! Inte mer lokaler för handel exempelvis vid Lyckeskolan. Fråga de fastighetsägare som finns i Kinna centrum idag – hyresgästerna står inte precis på kö. Det ska vara kö in runt Mor Kerstins.

- Vi måste ha kvar Systembolaget i centrum – annars dör centrum. Ett eventuellt framtida parkeringshus bör inte ligga långt ifrån systemet.

Motperspektiv:

- Kioskerna som ställdes på torget 2020 är fula och konkurrerar med resterande restaurangverksamhet i centrum på ett orättvist sätt. Det är bättre att verksamheterna hyr permanenta lokaler istället, inte minst för matsäkerhetens och hygienens skull.
- Ta bort Systembolaget från centrum och mycket av det som idag känns otryggt försvinner på köpet.
- **Kinna centrum saknar ett hotell.**

Delperspektiv:

- Jag saknar hotellet, som tidigare var en mötesplats för näringslivet. Lunchrestaurangen i Kungsfors är ganska bra ur det perspektivet, men den typen av funktion finns inte i Kinna centrum längre.

- Efter att hotellet lade ner – var ska folk bo? Det går heller inte att gå ut med leverantörer och kunder på kvällen. Det känns som att Kinna för en slumrande tillvaro och att vi drar oss allt mer mot Borås. Vi skulle behöva ett centrumhotell, beläget inom gångavstånd från stationen.
- Man borde satsa på ett trevligt Bed & Breakfast med full komfort i några av rummen. Det är viktigt med en trevlig omgivning, som trädgård eller en park och möjlighet till servering även för folk som inte bor över.
- Det finns idag bara småboenden runt omkring Kinna – centralt finns bara Lydde gård, som är ett B & B med ett fåtal rum. Det saknas ett hotell.
- MBAB:s byggnad är representativ och snygg, men kanske inte helt lämpad som kontor. Här vore det fint med ett mindre hotell med ett annex på bakgården.
- Den vackra byggnaden bredvid kommunhuset borde vara ett självklart alternativ till pensionat. Hotell är överskattat. Satsa på närodlat i trädgården utanför och kanske på ett kooperativ mellan lokala aktörer som vill säkerställa rum för företagsgäster.

- Ett hotell behövs. En klassiker hade varit ett stationshotell, eller kanske upp i backen upp från stationen. Bra utsikt, men nära till centrum är det mysigaste. Hotell och caféer skulle ge varandra draghjälp.
- Om coronan lär oss att jobba hemifrån behövs inte så många pendelparkeringsplatser och hur många av dem som parkerar där idag åker sedan kollektivt? Samåkare kan hänvisas till annan parkering. Bygg ett hotell på återvinningsstationen och parkeringen, nära till allt.

Motperspektiv:

- Det behövs inget hotell, det är bättre med Två skyttlar, Lydde gård och mindre aktörer. Det är mysigare och mer välkomnande. Näringslivet kan dock behöva en naturlig mötesplats.
- Det är inte kommunens sak att diskutera den här typen av detaljfrågor. Hade det funnit underlag för ett hotell hade marknaden löst det.
- De som besöker företagen idag kommer i bil och lär göra det om tio år också. Då är det lämpligare att gynna de övernattningsmöjligheter som finns i omgivningen.

- Varför skulle man åka och bo över i Kinna?
- **Kinna centrum saknar distansarbetsplatser.**

Delperspektiv:

- Sannolikt kommer fler att arbeta på distans även efter pandemin. Då kan det uppstå ett behov av fler uthyrningsbara platser för distansarbete nära hemmet. Detta kräver en flexibilitet i angiven användning och att nödvändig infrastruktur finns på plats. Det skulle också fylla behovet av socialt vardagsrum.
- Ett coworking-ställe i Kinna vore mycket bra – jag saknar detta idag. Att kunna träffa och jobba ihop med andra yrkesgrupper vore också bra. Någon typ av flexibel kontorslösning – ett kontorshotell?
- Det finns många tomma lokaler i Kinna idag där det här hade kunnat ske.

Motperspektiv:

- Gynna näringslivet! Vi har massor med drivna entreprenörer. Fokusera på att skapa bästa möjliga förutsättningar för näringslivet att lösa frågor som denna.

- Om det finns ett attraktivt centrum med tydliga flöden och trevliga offentliga miljöer kan det andra komma av sig själv.
- I det här skedet är det kommunens roll att fokusera på de stora förutsättningarna, som trafikflöden och liknande. Finns de sakerna på plats kan det dyka upp kommersiella aktörer som exempelvis kan starta hotell. I nuläget är det för mycket detaljnivå att fokusera på. Det är inte kommunens sak att diskutera centrums kommersiella innehåll.
- **I Kinna centrum finns det goda förutsättningar att utveckla lösningar för delningsekonomi och återbruk.**

Delperspektiv:

- I Kinna centrum finns det idag ett flertal tomma lokaler. Dessa skulle med fördel kunna fyllas med nyskapande och hållbara funktioner som kläd- och sakkbibliotek och andra funktioner för återbruk eller delningsekonomi. Det skulle bidra till Kinnas och Marks hållbara utveckling på ett intressant sätt.

Motperspektiv:

- Lokalyrorna i centrum måste ner. Småskaliga och lokala lösningar är en jätteviktig del av ett levande centrum, men idag har insatser för cirkulär ekonomi svårt att klara sig här.
- **Det behövs en tydlig handelsstrategi för Kinna centrum och andra delar av centralorten.**

Delperspektiv:

- Olika typer av handel har sin plats i olika delar av centralorten och kommunen. Tydlighet kring detta är viktigt. Kommunen måste ha en långsiktig och tydlig plan både för Kinna centrum och för externhandeln. Idag är handeln splittrad.
- Butikerna bör ligga i Kinna och Kungsfors – boende och hotell i Kinna centrum.
- Centrumhandel betyder olika saker på olika ställen. Vi måste hitta rätt former för oss.

- Det var länge sedan det kom någon ny affär i centrum. Kanske vill fler butiker komma till Kungsfors? Men det är viktigt att försöka hålla vissa saker i Kinna, så att det inte känns helt utdött.
- **Kinna centrum bör vara en plats för småskalig handel.**

Delperspektiv:

- Framtidens centrumkärna erbjuder värden som e-handeln inte kan konkurrera med – det är en plats för det småskaliga, lokala och specialiserade. Återbruk och tjänster som lagning av trasiga kläder och saker har en naturlig plats.
- I Kinna centrum är det för lite kundtrafik idag, men vissa typer av handel – mer småskalig detaljhandel – gör sig kanske ändå bäst där. Och volymhandel på andra ställen.
- Kinna centrum behöver butiker som kan konkurrera med handel utanför Marks kommun.
- Småskalig, nära handel är nödvändigt för ett levande centrum, men lokalyrorna måste ner.

Motperspektiv:

- Framtidens centrumkärna kommer att bestå mer av mötesplatser – och att handla lokalt blir allt mer av ett ställningstagande. Men hur länge håller det?
- Framtidens handel lär vara showrooms och utlämningsställen för saker som man handlar på nätet och hämtar i butik.
- Att satsa på handeln är onödigt då de flesta näthandlar. Satsa istället på en utlämningscentral för paket, gärna drive through. Det känns förlegat att köa i en matbutik för att hämta sina leveranser.
- Jag tror att orter som Kinna och Mark kan gå som vinnare ur pandemin. Den största utmaningen för handeln är om folk vänjer sig vid att näthandla i större utsträckning. Vi måste därför framhålla och utveckla det som är bra med handeln i Kinna idag; det småskaliga och personliga.
- **Framtidens centrum behöver vara flexibelt för att kunna möta ännu okända behov. Det gäller både den fysiska planeringen och de faktiska byggnaderna.**

Delperspektiv:

- Det är viktigt att åstadkomma flexibla handelsytor som kan möta och ställa om för framtida, ännu inte kända behov.
- Det är viktigt att det Kinna centrum kan erbjuda inte konkurreras ut av näthandeln – det måste vara någonting annat.
- Det pågår en snabb omvandling av våra stadskärnor, något som också har påskyndats av pandemin. Handelsutrymmena krymper och utvecklingen går mot mer mötesplatser, service och liknande. För att kunna möta detta och andra ännu okända framtider behöver våra stadskärnor vara resilienta, flexibla och lätta att snabbt förändra vid behov.
- Det blir svårare och svårare att etablera affärer i Kinna, med större affärsområden i Skene och e-handeln. Kanske är ett framtida centrum något annat? Med kultur och annat?
- Levande bottenvåningar är en oerhört viktig del av ett attraktivt centrum – men frågan är vad levande botten-

våningar kommer att innebära år 2030 och senare?
Frågan är oviss eftersom våra stadskärnor omvandlas.
Nya detaljplaner för centrum behöver vara flexibla i fråga om användning för att på bästa sätt kunna möta och hantera framtida utveckling.

- **Vi är idag en kommun med mycket utpendling – det spelar roll för handeln i Kinna centrum.**

Delperspektiv:

- Vi har mycket utpendling – på vardagarna är det jättemycket trafik från Göteborgshället vid femtiden. Stänger då butikerna i centrum vid 18 hinner folk inte dit. Och på helgen är det stängt. Vi måste ha med oss att vi är en landsort och att vårt lokalsamhälle är bilburet, och att utpendlingen gör det svårt att handla på hemmaplan på dagtid eller på eftermiddagen.
- En viktig fråga i relation till handeln i Kinna centrum är öppettider och tillgänglighet, vilket är en utmaning för mindre butiker. Idag finns det en otydlighet kring öppettiderna på helgerna, vilket gör det svårt som konsument och lätt gör att man åker någon annanstans. Det är också viktigt att öppettiderna är konsekventa, även om det är

en svårt att komma fram gemensamma beslut om det här sinsemellan mellan olika aktörer.

- **Det är viktigt att kommunen underlättar och banar väg för förändringar såväl i det icke-kommersiella som i det kommersiella innehållet i centrum.**

Delperspektiv:

- Kommunen behöver ha en tydlig vision för centrum och visa vägen genom att själv agera förebildligt.
- Kommunen måste ställa krav på andra aktörer angående exempelvis kvalitet i utformningen. Till exempel så utgör kioskerna på torget ett tillskott, men det finns mycket att önska angående utformningen. De står också på fel ställe i förhållande till scenen vid större evenemang.
- Kommunen måste vara tydliga i de frågor som utgör ramarna för centrumutvecklingen – bland annat trafikflöden och parkeringsplatser.
- Kommunen måste jobba nära fastighetsägarna och näringslivet i centrum för att driva på utvecklingen. Bidra med det kommunen kan och ställa motkrav.

- Kommunen har en oerhört viktig roll att spela när det kommer till förändringar av det kommersiella utbudet i Kinna centrum - företagsklimatet spelar oerhört stor roll.
- Kommunen borde visa engagemang i kommersiella etableringar. Vid de tillfällena verksamheter flyttar ut från lokaler i Kinna centrum borde kommunen genomföra exempelvis en enkätundersökning för att få en bild om varför verksamheten valde att flytta ut.

Motperspektiv:

- Kommunen har inte haft en historia av att agera förebildligt – inte heller i närtid. Titta exempel på hur man flyttade second hand-butiken för daglig verksamhet från centrum till industriområdet i Skene.
- Det är inte kommunens roll att diskutera det kommersiella utbudet i centrum - finns ramarna på plats som exempelvis parkeringar och smidiga trafikflöden samt det finns ett behov så kommer det att dyka upp folk som vill utveckla olika saker.
- **Det bästa i Kinna centrum idag är att skalan gör det nära till allt och att det finns många bra små affärer.**

Delperspektiv:

- Det finns många bra små affärer i Kinna centrum som ger god service, dom får vi vara rädda om.
- Handlarna har genom ett starkt engagemang via den lokala marknadsföreningen gjort det attraktivt att handla det du behöver på hemmaplan. Fler väljer att bo, arbeta och handla lokalt.
- Kinna centrums storlek gör att det går fort att göra sina ärenden och inköp, vilket är väldigt attraktivt – toppen.
- Kinna centrums storlek och tillgång till affärer är bra.
- Uppskattar det nära och vill gärna ha en blandning av rörelser, vilket också ställer krav på oss. Ett levande centrum dör inte på kvällen. Gör parken mysig och trygg och satsa på trevligt stråk därifrån till biblioteket på baksidan. Och till centrum!
- Det är litet och lagom här.
- Det som många butiker i Kinna kan erbjuda redan idag och som kommer att bli ännu viktigare i framtiden är de

värden som näthandeln inte kan konkurrera ut: expert-hjälpen, möjligheten att få känna på och prova de saker man överväger att köpa - och kanske framförallt den personliga servicen, det personliga mötet - oavsett om man faktiskt ska handla någonting eller inte. Butikerna fyller en viktig social roll.

- Många som kommer utifrån tycker att det är mysig handel i Kinna. Småskaligt och bra, personlig service.
- **Det saknas aktiviteter i Kinna centrum under delar av dygnet.**

Delperspektiv:

- Det vi som bor utanför Kinna saknar är aktiviteter där kvällstid - nu finns det ingen anledning att åka till Kinna på kvällen.
- Jag lämnade bilen på verkstan i Kinna nyligen och tänkte att det skulle gå att sätta sig och äta frukost någonstans under tiden jag väntade - det visade sig vara så gott som omöjligt.

Rekreativsmöjligheter

- **Kopplingen till Viskan är viktig och området borde både utvecklas och lyftas fram som en viktig del av centrum.**

Delperspektiv:

- En bro från "Sandfallet" och över till fotbollsplanen hade varit kanon.
- Utnyttja Viskans resurser för vandring och rekreation, bygg vidare på Pruhultsvägen/stigen längs med hela Viskan mellan Kinna och Skene. Bygg en brygga och erbjud kanotuthyrning på sommaren. Lämpliga upphämtningsplatser finns längs med hela Viskan.
- Låt område vid Viskan närmast centrum bli en samlingsplats och startområde för rekreation. Anlägg löp-/promenadslinga runt båda sidor av Viskan mellan denna plats och gamla bron för att skapa ett komplett varv.
- Närheten till Viskan (och Häggån) är en stor kvalitet idag, men den kan utnyttjas bättre, med mer utvecklade grönområden i framtiden.

Motperspektiv:

- Viskan ligger där den ligger och Häggån på andra sidan – varför inte bygga en vattenrutschbana mellan dem, för det verkar finnas gott om skattemedel att slösa bort.
- **Kinnaspåret skulle kunna bli ett framtida motionsspår runt centrum.**

Delperspektiv:

- Om det ska byggas ett motionsspår runt centrum så bygg i så fall ihop det med Viskavallen, så att man därifrån mot Kinna kan träna, kanske utmed ån? En hinderbana vore kul också.
- Skapa en slinga från Kinna C ner längs Viskan bort mot Viskavallen. Där kan man välja om man vill över bron eller tillbaka upp längs vägen med skyltar med historisk information om några platser längs vägen.
- En naturlig löp-/promenadslinga runt centrum är en bra idé. Men knyt i så fall samman den med en slinga runt båda sidor av Viskan genom att skapa ett parkliknande fika-/gym-/lek-/startområde alldeles intill Viskan närmst centrum.

- Det vore bra med ett spår runt centrum! Utegym kan vara vid Landis, så blir det ljusare där, eller nere i dalen mellan Landis och Kinnaström. Rastplats vid Viskan. Glöm inte heller Häggån. Det är en bortglömd fin liten sträcka, som kan lyftas, nära stationen.
- Det vore mycket bra med koppling från kvarteret Folkskolan ner till stationen, tänk dock på att göra den tillgänglighetsanpassad.
- Bygger man ett motionsspår runt centrum så passa också på att återupprätta gamla Skattagårds lid - fortsättningen på Lövåsgatan ned till stationen (gångstråk).

Motperspektiv:

- Ironiskt att först bygga ett motionsspår runt centrum och sedan en trappa som genväg.
- Det borde inte satsas medel på ett motionsspår i Kinna. Satsa hellre på utveckling i de andra tätorterna.

- **Stationsparken är en viktig del av centrum att utveckla.**

Delperspektiv:

- Det borde finnas mer växter i parken! Den är lite steril idag.
- Mer park! Gångvägar, träd, buskar och blommor, varvat med öppna gröna ytor för picknick.
- Det borde finnas fler kiosker och caféer i mindre format i parken - typ "pop up" eller säsonganpassat. Våffelstånd på vintern och juicebar, glasstånd, kiosk och så vidare på sommaren.
- Det borde finnas blomsterstånd, tidningsstånd, souvenirstånd (tygriket) med mera i parken – det vore perfekt runt stationen i väntan på buss eller tåg och lockar till att handla mer i väntan på transport. Det skulle också vara ett sätt att visa upp oss mer även för besökare.
- Det borde finnas mer växter. Bli mysigare. Ett antal kioskbyggnader som står tillbommade tre fjärdedelar av året blir inte trevligt.

- Varför inte göra lite mer "botanisk trädgård" öppen för alla av parken. Ytor där man vågar sitta och sola på sommaren (alla kan inte ta sig till en sjö eller vill sola på Backagården) med lite växter runt.

- Mer träd, buskar och blommor och fler sittplatser, gärna också med bord så att man kan ta sin fika där.

- Stationsparken är mysig och borde satsas på. En samlingsplats? Mer aktiviteter för barn? En härlig park att strosa vore toppen!

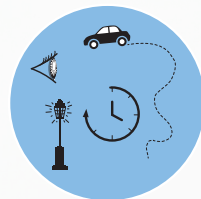
- Stationsparken är också alldeles för lite utnyttjad idag. Det finns inget stort bord där man kan sitta tillsammans. Det borde inte vara en lekplats på torget – men där i parken!

Motperspektiv:

- Det stora problemet är hur det gamla hotellet ser ut - det hjälper inte att snygga till parken. Sätt tryck på ägarna att åtgärda det eller köp det.

- Parken behöver inte utvecklas. Se till att den sköts istället, det som finns kvar när ni nu har rivit scenen och byggt ny i Lyckeskolan.

Trygghet & tillgänglighet: detaljerade perspektiv



På följande sidor finns de detaljerade perspektiven på temat trygghet och tillgänglighet sammanställda. Först lyfts respektive perspektiv fram, för att följas av först olika, mer specifika delar inom respektive perspektiv. Därefter presenteras eventuella motstående perspektiv, för att bredda bilden av frågan och lyfta fram eventuella meningsskiljaktigheter som framkommit.

Återgivningarna av perspektiven är inte citat och om två perspektiv har varit mycket snarlika har de bakats ihop till en enda formulering.

Upplevd trygghet

- **Dagens Kinna centrum känns tryggt.**

Delperspektiv:

- Dagens öppna ytor i centrum gör att det är lätt att känna sig tryggt där. Det ska inte finnas en massa gömda ytor – det är viktigt att ha med sig om man gör förändringar.
- Gudskelov att scenen i Stationsparken revs. Där kändes det otryggt.

- Trygghet är a och o i allting. Idag är stöket och problemen mer undanträngda än vad dem var tidigare.
- Ska vi prioritera någonting när vi utvecklar centrum är det trygghet - det är helt grundläggande.
- Det är intressant med ryktena om narkotikaförsäljning. De skulle behöva antingen bekräftas eller avfärdas. Det finns alltid en risk att ogrundade föreställningar fastnar.
- Det är skillnad på upplevd trygghet och faktisk säkerhet. Det hade varit intressant att se hur Kinna står sig nationellt i de frågorna.
- Trygghetsparadoxen är en viktig fråga. Ofta ökar otryggheten även om den faktiska brottsligheten minskar. Vad vill vi uppnå? Det spelar roll för vilka insatser vi ska göra. Det är viktigt att jobba med fysisk gestaltning; ökade flöden av människor leder till ökad informell social kontroll och ökad trygghet.

Motperspektiv:

- Centrum känns otryggt överlag. Mycket betong, grått och tråkigt uppmuntrar till konstigt folk som umgås högljutt.
- Kinna centrum är en stenöken med livsfarliga bilar som färdas där över.

Idag finns det utmaningar på bland annat biblioteket med narkotikaförsäljning och ungdomsgäng.

Gestaltning

- **Tillgängligheten måste förbättras i centrum.**

Delperspektiv:

- Tillgängligheten till butikerna är dålig idag för dem som har rörelsesvårigheter – det finns trappsteg. Detta måste samordnas mellan kommun och butiksägare. Kinna centrum ska vara för alla, men i verkligheten kan inte alla komma in idag.
- Nivåskillnaderna är ett problem i centrum idag – även ledstråken behöver förbättras.

- Det måste finnas en större medvetenhet kring universell utformning i centrum – exempelvis får inte gatupratare placeras på ledstråk.
- Det pågår lite tillgänglighetsförbättringar, men saknas en samordnad plan för enkelt avhjälpna hinder. Det är också svårt att ställa krav på fastighetsägare när inte kommunen föregår med gott exempel.
- Personer med funktionsnedsättningar är ganska nöjda idag, även om förbättringar behövs.
- Skyltningen är viktig ur tillgänglighetssynpunkt – här finns mycket att förbättra.
- Äldre är en viktig målgrupp att ta hänsyn till i utformningen av centrum. Det ska finnas en strategi för hur många meter det ska vara till en sittplats som äldre kan använda, som uppfyller krav. Och alla kommer att bli äldre.
- Det finns vinster för alla om det blir mer tillgängligt för dem som verkligen behöver det.
- Gestaltning är viktigt sett ur trygghetssynpunkt: kontrastmarkeringar av trappor, tydliga och kännbara

gränser mellan cykel- och gångväg, skyltning, ledstråk, höjdskillnader och belysning.

- För äldre är närmiljön oftast väldigt viktig – det måste vara tryggt att röra sig där.
- Fler bänkar är trevligt för alla, inte bara dem med rörelsevårigheter. Stäng av trafiken, det gynnar även funktionshindrade.
- Det blir väl inte lättare med fler bänkar för dem som har rörelsehinder att ta sig igenom centrum som ni vill ha trafik där förbjud biltrafik i centrum så får alla gående mer plats.
- Placeringen av handikapparkeringar är viktig – det måste vara nära entréer, men det är exempelvis också viktigt hur man kliver ut.

Motperspektiv:

- Sist man gjorde om centrum tänkte man på exempelvis ledstråk, så i det hänseendet är det ganska bra.
- Det är ju detaljer – men det är viktigt att underlätta tillgängligheten. Förr var man från kommunens sida mer frikostiga med kontrastmarkeringar och liknande.

- **Kopplingen mellan de nya delarna av Kinna centrum som byggs och de gamla är jätteviktig - inte minst ur ett trygghetsperspektiv.**

Delperspektiv:

- Det är jätteviktigt att kopplingen mellan det befintliga Kinna centrum och de nya delarna som byggs blir bra. För att skapa flöden av människor som bidrar till tryggheten och undvika platser som upplevs som bakgator.

Social närvaro

- **Fler aktiviteter för människor i och mellan husen bidrar till ökad trygghet.**

Delperspektiv:

- Det är lättare i ett litet samhälle – här känner alla alla – men ödslighet föder otrygghet.
- Tryggheten kommer utifrån att alla är ute på kvällen, inte bara de som har "ljusskygga" ärenden. Det hänger alltså ihop - kulturhus och aktiviteter kvällstid, caféer, kvällsöppet.

- Det skulle behöva vara fler människor som rör sig i centrum framförallt kvällstid. Locka ut människor med aktiviteter, fika och mat.
- Ett levande centrum dör inte på kvällen. Gör parken mysig och trygg och satsa på trevligt stråk därifrån till biblioteket på baksidan. Och till centrum!
- Det är klart att man kan synka vissa öppettider, men vill vi ha ett levande och tryggt centrum, måste vi ha kvällsöppna caféer och andra verksamheter helst också.
- Trygga platser kommer folk till.
- Det är en skillnad på verkliga och upplevda faror – vi är programmerade att uppleva vissa saker på vissa sätt. Det som är särskilt viktigt är att främja liv, rörelse och aktivitet. Fler boende centralt är viktigt!
- När jag har jobbat sent känner jag mig otrygg vid Kinnaström – jag springer till bilen. Hela sträckan mellan utfarten Mor Kerstins torg till Skene är en otrygghetssträcka, där det finns för lite folk.

Motperspektiv:

- Dra inte liv dit som man inte vill ha. Se till att inte fel personer dras dit.

Trafik

- **Trafiksäkerheten i Kinna centrum idag lämnar mer att önska.**

Delperspektiv:

- Att blanda motortrafik och gående innebär en risk. Få eller inga motortrafikanter bryr sig om hastighetsbegränsningen i gångfartsområdet i centrum idag.
- Bort med biltrafiken – den gör centrum otryggt.
- Jag känner mig inte trygg någonstans i Kinna centrum - förbjud alla biltrafik i centrum.
- I princip inga motorburna trafikanter håller gångfartshastighet. Jag har slutat promenera och handla där eftersom det känns otryggt.

- Jag vill att mina barn skulle kunna gå igenom centrumet själva. Det måste vara tryggt för dem.
- Hastigheten för fordon är en viktig del av ett tryggt centrum - det skulle behöva arbetas med de miljöerna.
- Man vill ju ha små p-platser nära butikerna, men dem täcker också upp så att det blir ett område där man inte syns som fotgängare. Det blir otryggt för dem som går. Samma sak blir det ju tyvärr om man då adderar mer vegetation, blommor och liknande; det blir större risk att man som fotgängare inte syns. Det är en svår avvägning.
- Det borde finnas lite väghinder, så att man behöver kurvköra – kanske också stanna för mötande bilar. Idag går det alldeles fort genom centrum! Även bussarna kör riktigt fort. Det borde vara lite jobbigt att som trafikant ta sig genom centrum – åtminstone på dagen.

Motperspektiv:

- Det fungerar ganska bra att de gående har företräde idag.
- Det är viktigt att ta hänsyn till barn- och unga ur trafik-säkerhetssynpunkt.

Kvällar och belysning

- **Idag upplever jag centrum som otryggt på kvällen, eftersom det inte rör sig mycket folk och är mörkt på vissa platser.**

Delperspektiv:

- Resecentrum och gångtunneln under tågspåret känns otrygga. Även Stationsparken är mörk på kvällen.
- Securitas cirkulerar precis hela tiden och affärers egendom verkar respekteras. Men på torget kan man se det dealas - även på Klockaregatan. Det är inte okej. Grovaliden och neråt känns otryggt att gå på natten. Centrum är tryggt, men för dött på kvällen.
- Jag saknar belysning i centrum under den mörka delen av året. Flera orter har vackra lyktstolpar som både lyser upp och smyckar. Det finns många mörka platser i centrala Kinna kvällstid.
- Folk måste känna sig trygga att röra sig i Kinna centrum kvällstid - även ner kring Viskan.

Bevakning

- **Det borde finnas mer bevakning i centrum.**

Delperspektiv:

- Var är bevakningen i centrum på kvällarna?
- Det borde finnas kamerabevakning i centrum. Det fungerar preventivt och hjälper till att klara upp brott om sådana begås.

Motperspektiv:

- Till skillnad från vad folk skriver patrullerar ju Securitas jämt.



Det fortsatta arbetet

Det här underlaget utgör en sammanställning av de perspektiv som samlats in i samband med målbildsarbetet för Kinna centrum. De samlade perspektiven innebär i sin tur ett avstamp för den fortsatta dialogprocessen, som avses leda fram till en gemensam målbild för vilken plats Kinna centrum ska vara år 2030.

Nästa steg i dialogarbetet är dialogmöten i arbetsgrupper där olika perspektiv finns representerade och respektive temaområde avhandlas. Om fokus för processen hittills - inklusive perspektivinsamlingen - till stor del har handlat om att identifiera frågorna vi behöver fokusera på är nästa steg att börja försöka hitta svar på de frågorna.

Utöver de specifika arbetsmötena kommer det att pågå separata dialog- och förankringsmöten även i ytterligare forum där det bedöms behövas som en del i arbetet med att försöka få en så mångfacetterad bild som möjligt och inte missa viktiga röster.

Dialogen i arbetsgrupperna inleds i slutet av mars 2021 med två samtal som ska fokusera på målbildens huvudtema - *Användning & karaktär*. Därefter följer ytterligare samtal på de andra temaområdena - *Trafik, Aktiviteter & utbud* samt *Trygghet & tillgänglighet*. Preliminärt hålls det sista av

dessa samtal i slutet av april 2021. Högst sannolikt kommer det dock efter det att krävas ytterligare återkopplingar med flera olika grupper, för att stämma av och bekräfta de bilder vi utarbetar, för att i slutändan förhoppningsvis landa i en gemensam viljeriktning inför framtiden och en målbild för Kinna centrum 2030.

Har du inspel till det fortsatta arbetet som du vill framföra eller känner du att det saknas någonting i den här perspektivsammanställningen? Kontakta gärna stadsarkitekt Lisa Heller på mejladressen: lisa.heller@mark.se



Mark